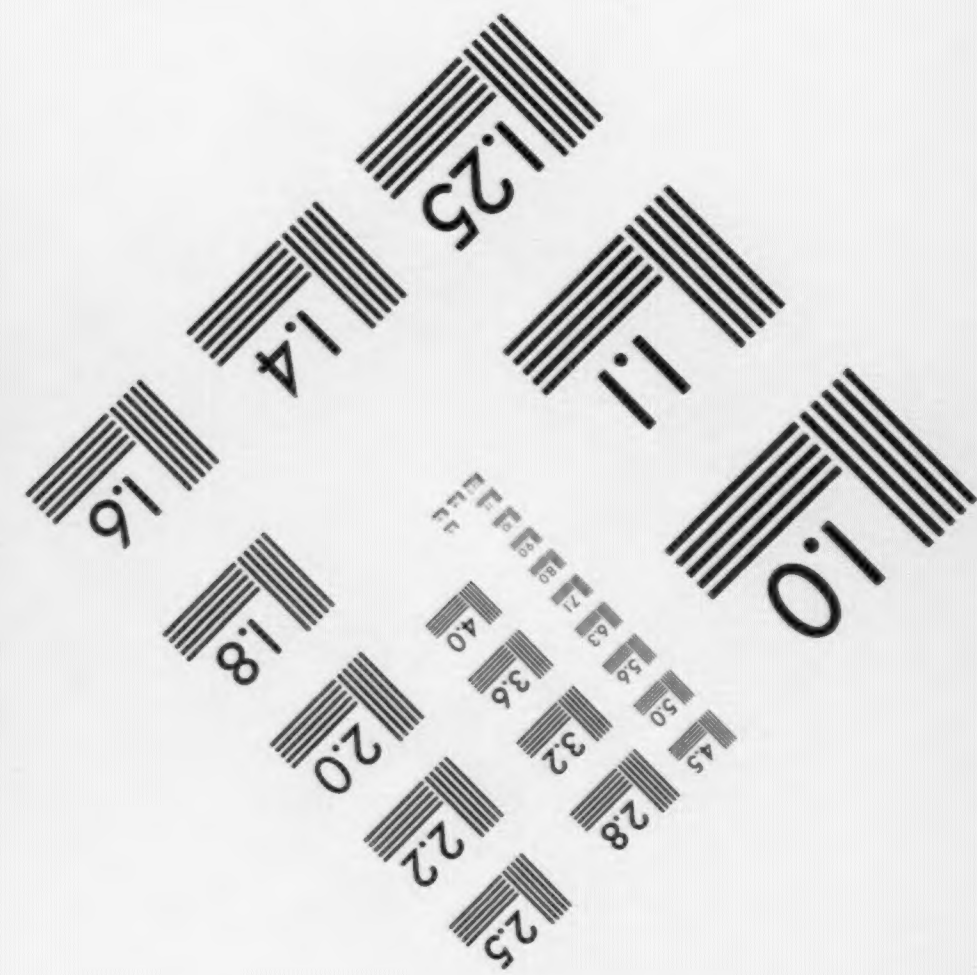
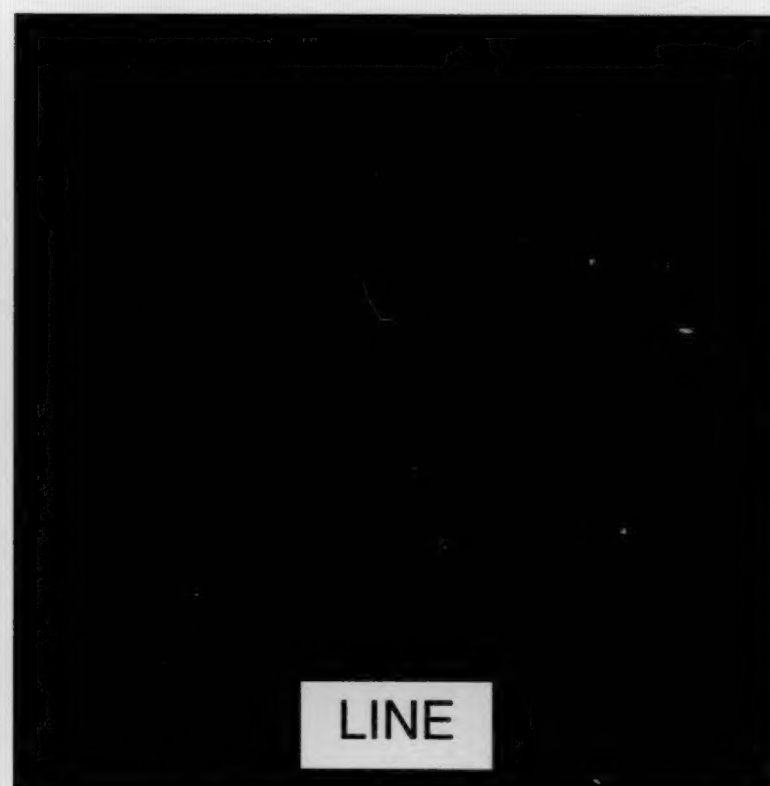
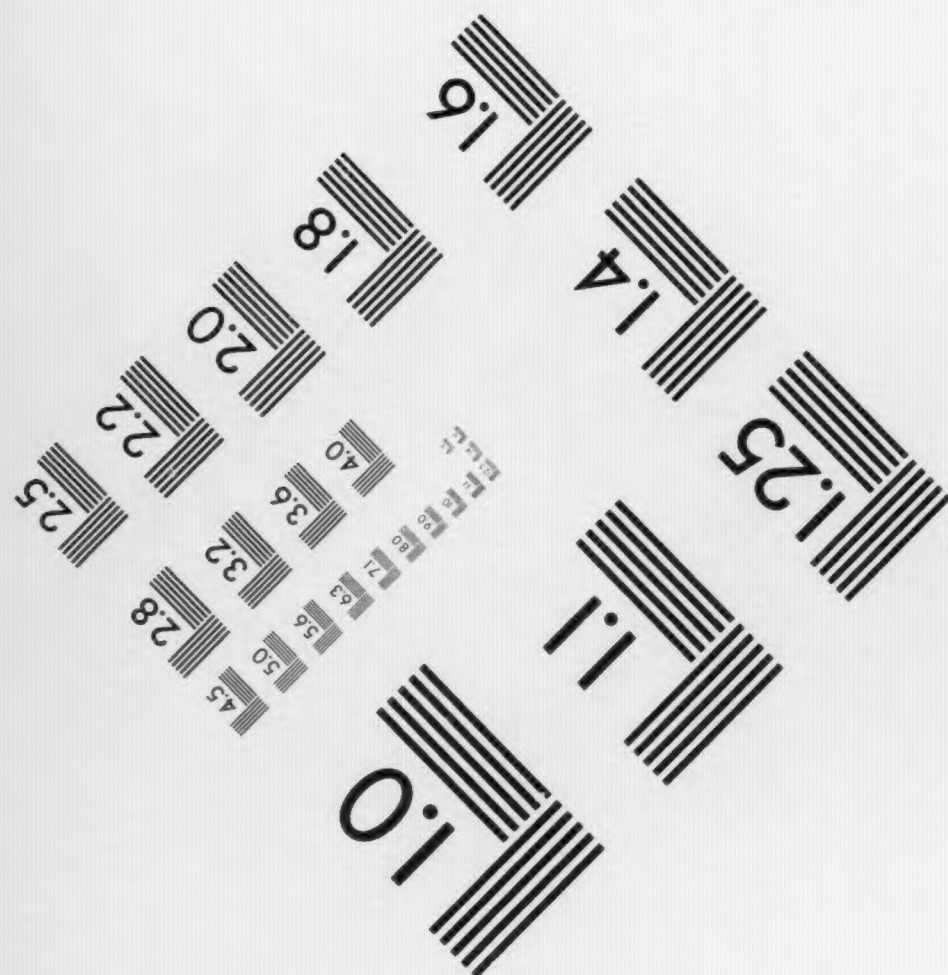
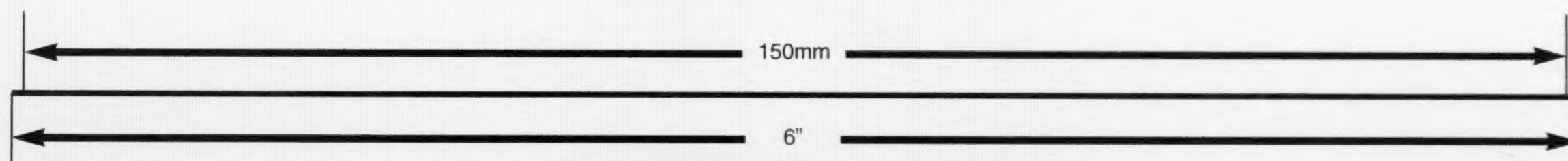
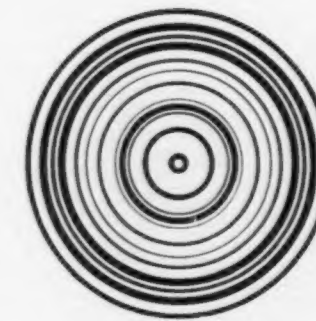
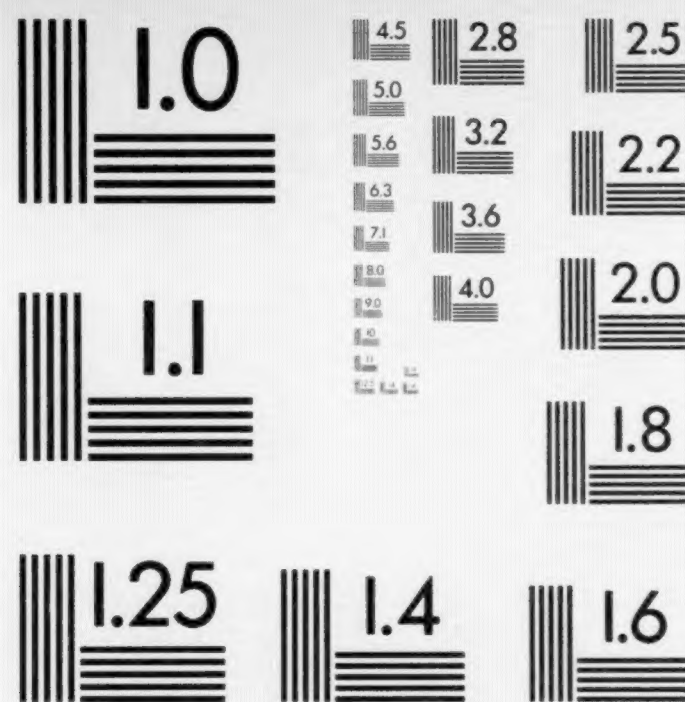
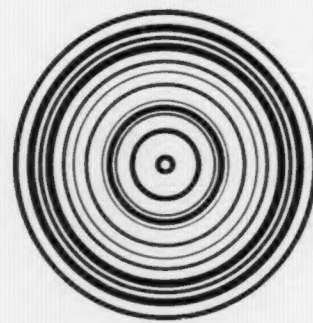
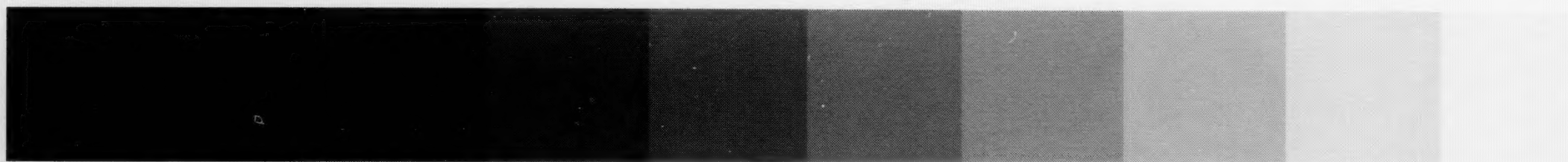
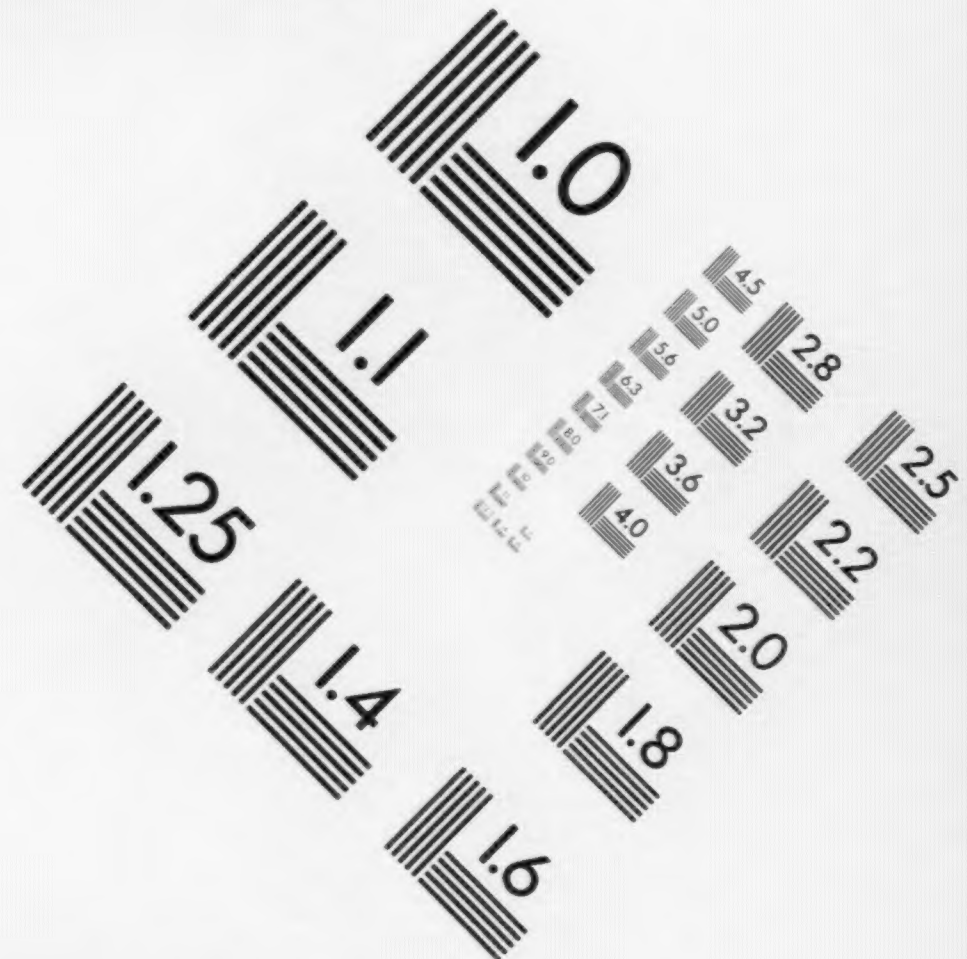
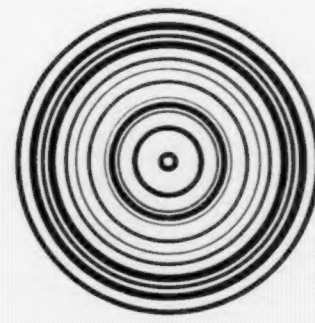
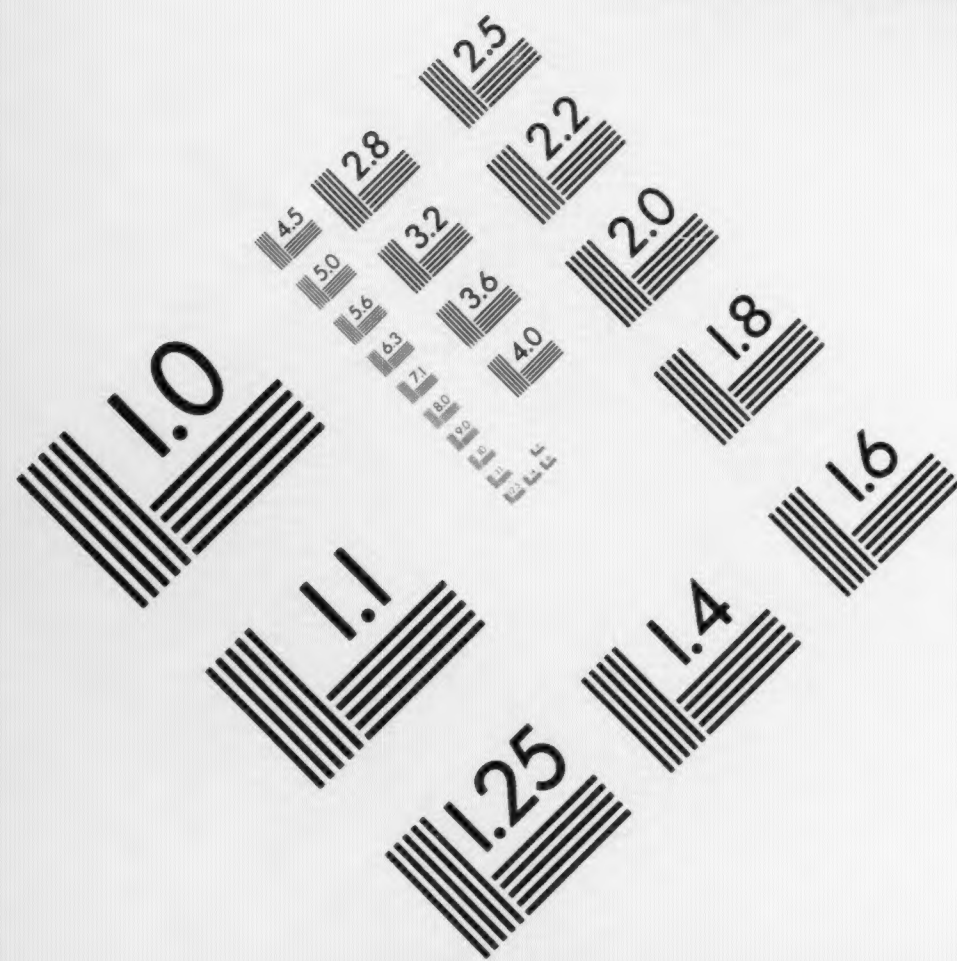

START

CONTROL TEST TARGET for Kodak Quality Monitoring

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz
Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww

Note: This target is intended for routine quality control checking and uniformity.
It is not to be used for certification of meeting any ANSI or ISO Standards for image quality requirements.
Note: To record background density, use a blank sheet of white paper.

A-2289 CAT 800 7403 Rev. 2/00 @ Eastman Kodak Company, 2000 Printed in U.S.A.

Document Imaging
EASTMAN KODAK COMPANY
Rochester, New York 14650
1-800-232-8811

DOCUMENT
IMAGING

STAY COLOUR CONTENT

THE OCEANOGRAPH

Microfilmed 2004
By the
Center for Jewish History

For
YIVO Institute
For Jewish Research

NEW YORK, NY

Reproduction may not be made
without permission.

YIDDISH
DRAMA

PRESERVATION
PROJECT

YIVO
LIBRARY

REEL

Y-20004-1876.6

Horowitz, Moses.

**Bet David (Der shtamm
Dovids): historishe operette
in 4 akten.**

Podgorze, [1904]

BIBLIOGRAPHIC RECORD TARGET
YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

Master negative Storage Number Y-2004- 1876. 6

Horowitz, Moses, 1844-1910.

Bet David (Der shtamm Dovids): historishe operette in 4 akten/ fon M.
Horovitts; Muzik fon A. Perlmutter.

Podgorze :Verlag von Benjamin Munk, Druck von S. L. Deutscher,c664
[1904]

56 p. ; 24 cm.

1. Gamaliel I--1st cent.--Drama. 2. Musicals, Librettos.
II. PolandPodgorze

ID: NXYH01-B11604
CALL: /106102

CC: 9114 DCF: [HBR]

Reduction ratio

X 10.0

8

בית דוד

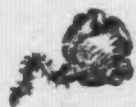
(דער שטאמם דאויד'ס)

היסטארישע אפערעטשע אין 4 אקטען

פאן

מ. האראוויטץ.

מוזיק פאן א. פערלמוטטער.

פארגורזע, תרס"ה.

דרוק פאן ש. ל. דייטשער.

פערלאג פאן בנימין מונק, לעמבערג.

בית דוד

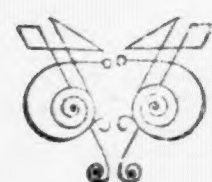
(דער שטאם דאוויד'ס)

היסטארישע אפעראטע אין 4 אקטען

פֿאַן

מ. האראוויץ.

מוזיק פֿאַן א. פֿערלמוטער.

פארנומען, תרס"ד.

דרוק פֿאַן ש. ל. דייטשער.

פערלאג פֿאַן בנימין מונק, ביכהאנדלונג אין לעמבערג.

DER STAMM DAWID'S

Historische Operette in 4 Akten

von M. Horowitz, Musik von Perlmutter.

Verlag von Benjamin Munk, Buchhandlung in Lemberg.
Druck von S. L. Deutscher, Podgórze bei Krakau.

אין מיינער ביכהאנדלונג זינד פאררעכטע דיעזע

ליעדער ביכעל.

K. h

- ליעדער אלבום 200 ליעדער פֿאַן אלע יודישע טהעאטער, נויארק
—20. דרייא פרייליכע ליעדער: מנוחה ושמחה; על חמא; דער קורצער פרייטאג
דרייא נייע ליעדער: דער לוסטיגער דלות; על הירא עבדי יעקב;
—20. חיים שמואל דעם גאבעלעס
—20. דרייא בעריהמטע ליעדער: מן המיצר; אדם וחיה; דער מערדער רוצח
ליעדער מאגאזין פֿון יודישען טהעאטער נויארק. פער העפט
—50. יודישע ליעדער פֿון מיכל גארדאן ווארשא 8.
—60. די נייעסטע גאלדפאדענס יודיש טהעאטער ליעדער, נויארק 8
—60. א בינמל בלומען, ליעדער אונד אנעקדאטען, נויארק 8
—40. שבתאיאל, פאעמא אין 10 קאפיטעל גאלדפאדען, קראקא 8
—40. יודישע נאציאנאל געדיכטע, גאלדפאדען, פארווארט פֿאַן ברוידעס
מעלאדיען, פֿון בירך שאפיר צווייאהלע, קראקא 12
—40. יודישע מעלאדיען, פֿון קאצענעללענבארג, ווילנא 8
—30. צעהן יודישע פאלקס ליעדער פֿון אליקים ברחן, ווילנא 8
—60. האצמאחם קרעמעל, דיא נייעסטע ליעדער פֿון גאלדפאדען, ווארשוי 8
—20. דאס יודעלע, גאלדפאדענ'ס ליעדער
—60. שיחת חולין לידער פֿון רי"ל גארדאן, ווארשוי 8
—1. יודישע ליעדער, פֿון מיכל גארדאן, ווארשוי 8.
—50. הנבל, יודישע פאלקסליעדער פֿון אפאטהאקער, טשערנאוויטץ 8
—30. האדעל, א פאעמא אונד געדיכט פֿון מ' ליעוו, קישניעב 8
—20. ליעדער פֿונם הערצען פֿון חאשקעס, קראקא 12
—40. דער בייזער מארשעלעק, ליעדער פֿון לינעצקי 2 טהיילע, ווארשוי 8
—30. מאגאזין, יודישע ליעדער פֿון בערנשטיין, ברדיטשוב 8
—1. צוועלף יודישע נייע פאלקסליעדער פֿון אליקים ברחן, ווילנא 8
—40. דער סנדק, פֿאַן דענעלבען, ווארשוי 8
—20. שירי זמרה
—20. יום טוב'ד גע ליעדער
—20. שירה חדשה 2 טהייל
קול חדש; קול רינה; קול שמחה; דער נייער זינגער; דער זינגער;
דער גליק; דיא ספירה; רני עקרה; שירים נעימים; דער נייער
בעריהמטע זינגער; דיא היינט צייטיגע ליעדער; מכירת יוסף;
גדולת יוסף; חכמת שלמה; שירי ציון, פער שטיק
—10. דער קרומע מארשאלעק; אחשוורוש שפיעל; יוסף שפיעל; פער שטיק
—6.

Benjamin Munk, Buchhandlung in Lemberg, Kasimirgasse Nr. 16

פערזאנען:

מר ווטרא רבא - פירסט איבער דאס יודענמום אין כבל
בת שיע - זיינע פרוי.
נתן - דעיען זאדן.
בר הונא - מר זוטרא'ס ברודער.
מרתא - זיינע מאכטער.
חלם } הירטע דער פירסטערליכען הערדע.
חלמא }
רבן גמליאל - נשיא פון ירושלים.
הילנא - זיינע מאכטער.
בר קפרא - איין סאלדאט דער פירסטליכען לייכנארדע.
סאלדאטען, פאלק, פערזאנען, זענגער, טענצער,
געסטע עמץ.

I. אהמ.

(פירסטליכער גארטען, רעכטס טהיער מיט שטיענען אין שלאס). (II. Rit.)

קאהר: } צו עמפפאנגען יעצט ווענען מיר דא
אונזער גרויסען העלד
וואס ער איז ביא אונז געשעצט
דורך ויינע העלדענטאטען
הייליגע ליעדער וועלען מיר ווינען
נאר אייהם יעצט צו עמפפאנגען וועלען מיר
נאר ער אליין איז ביא אונז געשעצט
יא, יא, יא. (אלע אב.)

בת שיע: דער שענקטער טאג מיינעם לעבענס ואל דער היינטיגער טאג
ניין, אונד שטאלץ ואל איך ויין איבער דען וועג וועלכען מיין פירסט-
ליכער געמאהל איבער דיא אויסגעלאסענע פערזענען געוואנען האט.
אבער נאך מעהר ואל ויך דאס מוסער הערץ פרייען צוואמען מיט
דעם גראסען וועג אויף איהר איינציגען זאדן מיט ווינער פירסטליכען
ברויט אויס ירושלים גליקליך אומארמען צו קענען: א צופיעל גליק
אויף איינמאל - אונד דאצו נאך אונזערנווארטעט! דא קאמט פאר
הונא דער ברודער מיינעם מאנעס ער וואר דער שליח דיא ברויט
אויס ירושלים הערצוגברענגען, ער ברענגט מיר געוויס דיא ערשטע
נוטע באטשאפט.

(אויפטריט בר הונא).

בר הונא: שלום וברכה דער גרויסער פירסטין פון פארס ומדי.
בת שיע: דער גוסטער שליח ואל פון נאט געזענגעט ויין.
בר הונא: דער גוסטער שליח ברינגט אויך א גוסטע בשורה דער גרויסער
רבן גמליאל הנשיא האט גלייך אין שידוך איינגעווייליגט אונ מיר ויין
טאכטער דיא ערלע פירסטין הילנא מיטגעגעבען איך ואל ויא
ברענגען פאר א בלה קיין בבל דעם ווינען נתן בר מיר ווטרא, א
גרויסע מחנה פון ירושליםער האט ער אונז מיטגעשיקט אונ מיר

ווען בשלום אנגעקומען ביז אונטער דיא מיטערן פון מחזה - און
בעלות השחר וועל איך מיט דער פלה אריין מארשירען אין שמאדט
אריין.

בת שיע : ווער ווייסט אב מיין ואהן ווירד ביז מארגען שוין אויס גרי-
בעלאנד היער אנלאנגען.

בר הונא : האט איהר דען קיין ברעק פון איהם ווען ער איז פון אנהען
ארויסגעפארען.

בת שיע : ניין אבער מיין מאן שרייבט מיר, היער איזט דער ברעק!
(צייגט איהם דעם ברעק פאלט איין רינג, בר הונא פערשארט איהם מיט 2 פיס).

איך זאל פארבערייט ויין מינען ואהן מיט וויינער ברויט צו עמפאנגען.

בר הונא : נון ווען ער שרייבט עס ווייסט ער געוויס וואס ער שרייבט זא
פערלעכט קיינע צייט און מאכט דיא פארברייטונג וויא ער גע-
שריעבען האט.

בת שיע : געהען ווא יעצט מינען מאנע ענטגעגען ?

בר הונא : ניין, איך ערנארטע איהם היער, דען איך בין פון דער ריינע,
ווער ערמידעט !

בת שיע : זא ענטשולדיגט מיר איך וויל דיא פארברייטונגען פיר דאס
דרייא פאכע פעסט מאכען, אויפ'ס ווידערזעהען אין פריידען. (אב).

בר הונא : אויפ'ס ווידערזעהען אין פריידען (הויבט אויף דעם רינג) ח ח ח
אויפ'ס ווידערזעהען אין צרות און ליידען ! ווא געהט פארברייטונגען
מאכען פיר איין דרייאפאכען פעסט, איך דענקע ווא זאל ויך בעסער
פארברייטונגען מאכען צו א דרייאפאכע צרה, בר הונא ווירד ניט
רוהען ביז אלע 3, דער פאטער, מיטער און ואהן וועלען געברענגט
און געבראטען ווערען איך דער עלטעסטער ואהן פון ריש גלותא
ר' הונא היים ביים פאלק איינפאך בר הונא, און מיין יונגערער
ברודער מר וומרא הייסט מר וומרא רבא איז ריש גלותא פון בבל ;
דאס ווייב וועלכע וואר פאם פאטער פיר מיך בעשטימט האט ער
מיר ענטריסען און יעצט זאל איך זא רוהיג צוועהן, וויא ביידע לעבען
זא גליקליך און פערהויטאטען זא גליקליך וויינער ואהן ? א ניין ! דיענען
טבעת המלך האט מיין ברודער וויינער פרוי צוריק געלאסען, ווא זאל
דיא הערשערין און רעניערענדע פירקטין פון פרסומדי וויין יעצט האט

איהם דער אל קנא ונקם אין מינער האנד איבערגעבען און מיט
איהם וועל איך אנפאנגען פיינער און פלאם אויף בית דוד צו ברענגען !
ביים אל שדי ! וויינער גליק מוס צערשטערט ווערען !

(אויפטריט בר קפרא).

נון מיין איינציגער פריינד וואס איזט געשעהן ? און איזט מיין בעפעהל
אויסגעפיהרט ?

בר קפרא : פונקט וויא איהר האט געהייסען, אלע ירושלימער וואס
האבען דיא פירקטין הילנא בעגלייטעט זינד אויסגעשלאכטעט, נאר
זיא אליין איזט ביים לעבען געבליעבען.

בר הונא : אונד וואס הערט ויך מיט מינער טאכטער.

בר קפרא : זיא ווירד צור בעשטימטען שטונדע אס פלאטן ויין.

בר הונא : גוט יעצט הערע מיין פריינד, איך האבע דיר פערשפראכען
בייא מינען ברודער פאר דיר צו בעטען ער זאל דיר צום שר האלף
מאכען געה יעצט אריין צו דער פירקטען ערצעהל איהר אז שוין
10 יאהר דיענסט דו אין דער לייבנארדע אונד ביזט נאך איינפאכער
קאלדאט, ווא האט איין גוט הערץ איבערהויפט צו א שעהנעם יונגען
קאלדאט, פאל איהר צו דיא פיס קיש איהר דיא הער, אונד איך בין
זיכער אז דו וועסט בייא איהר נושא חן ויין, אונד ווא וועט דיינעם
וואונש ערפילען, אבער דאס איז באלד געשעהן !

בר קפרא : דיין ראט איזט אויסגעצייכענט איך בעפאלגע איהם ואפארט.
(וויל געהן).

בר הונא : ווארט נאר, דו וויא אין גארטען - אונד ווען דו ווירסט
הערען פאן מיר דעם נאמען בר קפרא ווייך אויסרופען - דאן זאלסט
דו גאנץ שטיל צו איהר אריינגעהן.

בר קפרא : איך האנדלע נאנץ נאך דיין בעפעהל. (אב). (I. Ritt.)

בר הונא : איך קען זיא איהר הערן איז גוט, ווא וועט איהם נישט ענט-
זאנען און פאר איהם בייא איהר מאן בעטען דיא געלענענהייט וועל
איך בענוצען דיא אלטע אייפערטונגט אין איהם צו ערפרישען, גיפט
וועל איך אין ויין הערצען גיעסען, און פון איהר גוטקייט וועל איך
מיר פלעכטען דעם שטריק אייך ביידע צו ערווינגען. (אב). (II Ritt.)

קאהר : מיט דיא הארפען קלינגען (ביס)
וועלען מיר ווינגען פרייליך
פאר דעם מלך

מיט דיא הארפען קלינגען (ביס)
טאנצען שפרינגען הילען ווינגען וועלען מיר.
מענער : קאמט אה קאמט דער גראסער העלד
דיך ערנארטען שוין פון לאנג
דיינע דיענער זענען מיר
נאר דיך שעצען מיר
דיך ערנארטען שוין פון לאנג
דיך בעגריסען מיר אלע. (ביס)

מר זוטרא רבא : איך דאנקע אייך מיינע העלדען
איהר ווייט אלע בייא מיר געשעצט
איך ווינשע אייך אלע צו זעהן גליקליך
אונד גראסע טאפערע העלדען
האך לעבע דער שטאם פון בית דוד. (ביס)

קאהר : דוד.
מר זוטרא : מיין וואונש איזט אייך אלע גליקליך צו זעהן.
קאהר : זעהן.

מר זוטרא : איהר זאלט נאר גראף ויין (ביס)
וועט איהר גליקליך ויין.
בעשיטצע גאט יא מיט דיינע האנד,
דאס נאנצע פאם מיינען לאנד,
בעגלייטען ויין אייך יעדער שפור,
פאן דיין האכגעזעלט,
מיר דאנקען אלע עוויג,
טרייא ויין ווערען מיר,
יא נאר דיך שעטצען. (ביס)
וועלען מיר יא דאס שווערען מיר,
בעשיטצע גאט מיט דיינער האנד,
אונזער הערשער פון דעם לאנד.

(ביס)

גליקען זאל ער אייך יעדען שריט
דאס ווינשען מיר אייך אלע,
מיט גליק.

זוטרא : יעצט מיינע גראנע העלדען אונד אייך איהר תלמידי חכמים
מיט אייערע פרויען שוועסטער, דיא האלען מיינעם פאלאסטעם
שטעהען אפען געהט היינין, עסען אונד טרינקען זאל יעדער נאך
הערצענס-לוסט, יעדער איזט מיר ווילקאמען!

אלע : האך לעבע דער פירסט פון בית דוד האך! האך!
בת שיע : אייך איך מיינער ווייטם לאדע אייך אלע געסטע אין מיינע
פאלאסט אונד האפע אייערע ווינשע אויפ'ס העכסטע צו ערפילען,
קאמט דיא טהארען וינד אפען. (קאהר אב)

מר זוטרא : איזט מיין ברודער שאן צוריק אויס ירושלים?
בת שיע : יא, דיא ברויט איבערנאכטעט פאר דעם שטאדטמאחר אונד
מארגען פריה זאל דער איינצונג אין דיא שטאט שטאמפונדען.
מר זוטרא : דא קאמט ער עבען, געהע צו דען געסטען אייך וויל איהם
עמפפאנגען.

בת שיע : אייך האפע אייך נישט לאנגע ווארטען צו מיסען. (אב)
(אויפטריט בר הונא)

מר זוטרא רבא : ער זעהט מיר אויס זעהר ניעדערגעשלאגען צו ויין.
בר הונא : ווילקאמען פירסטליכער ברודער אים הויזע דיינער פעטער.
מר זוטרא : אייך דאנקע דיר ליעבער ברודער, דאך צייגסט דא זעהר
טרויריג אויס, הייטע וואו ויך אלע באבילאנישע יודען איבער מיינען
גערעכטען זענען פרייען; איזט פילייכט דער פירסטען הילנא וועלכע
דיר אנפערטרויט וואר איין אונגליק געשעהען.

בר הונא : ניין מיינע טרויריגקייט האט איין טיעפערען גרונד, אייך פינדע
דיינען זענען עבען וויא דען זענען איינער שפינע וואן יא שפינט איהרען
שפיננעטן אונד נישט געפאנגען איינע פליענע וועהרענד אין דער ווייטע
שטעהט איהר גרעכטער פינד דער מענש אונד מיט איין קלאפ
פערניכטעט ער יא מיט איהרען שפינווערק; ברודער דיין זענען איז
גאט מעהר וויא איין שפינווערק.

מר זוטרא: בר הונא שפירי דייטליך! ביא דער עהרע פון בית דוד
איך וויל דאך וויסען וואס דא מיינט דאמיט!

בר הונא: מוט מיר ענטשולדיגען פירסטליכער ברודער איך ליעבע דיך
פיעל מעהר אלס איינען ברודער, אונד דיעזע גראסע ליעבע צו דוד
עפנט מיר מיינע אייגען איך ואל ווען וואס אין דיינעם הויזע פארנעמט
פיעל מעהר אלס איך צו ווען ווינשע.

מר זוטרא: איך האפע ברודער, דאס דא אן דער טרייע אונד עהרליך-
קייט מיינער פרוי נכט צווייפעלט? איך האפע דאס דער קאמעניס-
טישער גייסט איהר הערץ נאך נישט ערריפען האט.

בר הונא: אה ניין אין איהרע עהרליכקייט צווייפעלע איך געוויס נכט
אבער איך בין פאן איהרער אונגעהערליכקייט איבערצייגט, איך קאן
עס מיט פראבען בעווייזען.

מר זוטרא: איהר אונגעהערליכקייט מיט פראבען בעווייזען? ברודער
האסט דא איבערלעגט וואס דא שפירכסט? איך וויל דיא פראבען
הערען, וועהן אונד פרווען.

בר הונא: דא ביזט שאן צופיעל אויפגעקומע פערנים נישט ווען דיא
וועלט ווירד ערפאהרען פאן דעם פערברעכען וואס אין דיינעם הויזע
פארנעמט וואו ווירד דער נאנצע שטאם דוד דאדורך בעליידניג, דאמיט
וואס דאס ווא פערשטראפען ווירסט האסט דא נאך לאנגע דיא שאנדע
פאן דיינעם הויזע נכט בעווייזט — מיין ראטה ווערע צו שווייגען דיא
וועלט קען נישט ווען דיא פערעמדע קיש אויף דיין ווייבס ליפען ווען
ווא ערשיינט פאר ווא אין פאראדע, דאס פאלק שלעפט גאנץ רוהיג
ווען ווייטער פירסטען איזט וואך אונד געניעסט פערבאטענע לוסט
וויפיעל איהר הערץ גלייבט, דאס פערברעכען וואס געהט פאר אין
דיא רייכע פאלעסטע דעקט איין גאלדענעם דאך וועלכעס דאס
אויגע דעם פאלקעס פערבלענדעט

מר זוטרא: גענוג! גענוג! קאמע, בעווייזע מיר, בעצייגע מיר דאס מיינע
פרויה אונטרייא איז וואנסט (ווייגט איהם) ביא דער עהרע פאן בית דוד
דא ווירסט דיעזע שאנדע נכט איבערלעבען.

בר הונא: ערמאדע מיך ווא קען האט וויינען ברודער ערמאדעט, איך
דוקאפף האפע עס פערדיענט פיר מיינע עהרליכקייט טרייע אונד

אויפריכטיגער ליעבע צו דיר, שעהן איך דאנקע דיר ברודער פיר
דיא לעהרע דיא דא מיר געגעבען האסט, יעצט וועה איך ווער עס וויל
ויך עהרליך האלמען ואל וויך פריהער פלעכטען א שטריק פון אמתער
אונד גערעכטיגקייט אונד וויך אויפהענגען.

מר זוטרא: ברודער! איך וויל בעווייזע

בר הונא: ווילסט אפשר איך ואל געווען שטעהן א שילדוואכע ווען דיין
ווייב האט וויך מיט דעם שענען וויינען בר קפרא אין וועסער
וואללוסט ערנערמט? אדער ואל איך געווען ליגען אונטערן
פעט אונד הערען דיא ויסע קיש מיט דעם שענען געשפרעך וואס קאמט
פאר בין איש לאשתו? ניין ברודער! היער וועה מיט דיינע אויגען
(צייגט איהם אין פאלאסט אריין) וועה ווא ער ליגט איהר צו פיסען וועה ווא
צערטליך ווא פענימט וויך געגען איהם וועה ווא ער קישט איהרע הענד
אונד ווא שטאמט איהם נישט אנוועק פאן וויך, ניין? האסט שאן געעהן.

מר זוטרא: אה שרעקליך!

בר הונא: ווען דא ביזט אין קריגע אנוועק האסט דא דעם וועלכערייג
דיינער ליעבען פרוי איבערגעבען, מיך דיינען עלטערן ברודער האסט
דו נכט גענוג עהרליך אדער פעהיג געפונדען פיר דיינען פערטרויען
צו מאכען יעצט וויסע דעם . . . דיינע ליעבע פרוי האט דען וועלכע-
רייג איהר געליעבטען בר קפרא איבערגעבען, אונד ער האט דא אויף
דיין ארט דעניערט.

מר זוטרא: ניין ניין, עס איזט נכט וואהר עס מוס איין טרוים ויין.

בר הונא: קיין טרוים (צייגט דען רינג) וועה עס איזט דיין וועלכערייג וועלכען
איך האב מיט חכמה אויס בר קפרא'ס האנד וועקענענאמען אום דיא
עהרע פאן בית דוד צו רעטען.

מר זוטרא: לאס מיך איך וועל וויא ביידע אין שטיקען צערדייסקען!!!

בר הונא: ניין ברודער לאס דיינען צארן נכט אוינצולייך אויסברעכען
אין דער צייט ווען עס נוצט נכט.

מר זוטרא: ניין! ווען אויף 100 לעבענים דאדורך פערלארען געהען איך
וויל מיך אין איהרעם בלוטע בארען.

בר הונא: פערנעסט נישט מאדען קאמט דיא ברויט פאן ירושלים דיינען
וואהן צו הייראמען.

מר זוטרא : זיין ער איזט ניקט מיין ואהן! ער איזט אין עהעבראך געשא
פען, אין פערברעכען געבארען, אין אונטערייא געצייגט, אין אייגער-
ליכקייט געצאגען. ער איזט איין פאסטאד אונד דארף מיינען נאמען-
דען נאמען פאן בית דוד ניקט טראגען, ברודער זייער בלומ, זייער בלומ
ווייל איך זעהען.

בר הונא : זא הערע דען ראטה פאן דיינען לעבען טרייען ברודער!
בעסער איין ווייטאג אין הערץ אלס איין בושה אין פנים; מיין ראטה
איז - דא ואלקט איהר קיין ווארט וואגען, עמפאנגען איהרען ואהן
גלייך וויא ער וואלט נאר נישט געווען; פערהייראטע איהם מיט דער
פירסטין הילנא אונד לאז דיא וועלט פאן ניקטס געפאהרען, דאכ
איזט מיין ראטה אונד אזוי וועט דייך יעדער קלוגער מענש ראטהען.
מר זוטרא : האלט רעכט ברודער - דא מיינסט עס גוט מיט מיר
אבער דאס איינע פערשפרעכע מיר בינען 24 שטונדען זאל בר
קפרא אונטער דען טאדטען צעהלען.

בר הונא : קאנסט רוהיג זיין ברודער - ער איזט שאן וויא טאדט, דא
קאמט דיא פירסטין, הינטער איהר געהט איהר הערצענסגעליעבטע
אייך געה מיט איהם אנוועק, פאן וואגען ער וועט אזוי גיך ניקט צוריק-
קאמען; אבער פערשפרעכע מיר נאך אמאל קאלטבלוטיג צו האנדעלן.
מר זוטרא : איך פערשפרעכע עס דיר.

(אויפטריט בת שיע, בר קפרא).

בר הונא : בר קפרא! איך האב מיט דיר עטוואס וויכטיגעס צו שפרעכען.
(ביידע א:).

בת שיע : מיין לעבער געמאהל דיא געסטע ווארטען אונגעדולדיג אויף
איהרען פירסטען.

מר זוטרא : זאלען דיא ווארטען, דיא געסטע מוסקען זיך לערנען מעהר
געדולדיג צו זיין, עס קאמט מאנקעס מאל איינע צייט ווא מאן זעהר
שטארק זיין מוס אום דיא געדולד ניקט צו פערליערען, דאך וואגע
ווער וואר דער יונגע מאן דער דייך בעגלייטעט האט.

בת שיע : עס איזט דער ואהן אונטערעס אלטען הויז פריינדס קפרא, איך
האבע מיט איהם זעהר מיטלייד, ער איזט זעהר גראו אונד דער

ואהן איינעם גראווען מאנעס איך מעכטע דייך ביטען מיין לעבער
איהם צום שר האלף צו ערנענען.

מר זוטרא : גוט איך וויל דיר דיינע ביטע ניט ענטוואנען געבע מיר דעם
טבעת המלך איך וויל מיט איהם דאס בעפעדערונגס פערנאמענט
פערזעהען.

בת שיע : (ווכט) איך האב איהם ניקט פריא מיר.
מר זוטרא : ווירקליך? האבע איך דיר ניקט געואגט היטע דיענען רינג
וויא דייין אויגענליכט, יעצט פת שיע וואגע די וואהרהייט איזט ער אין
אנדערע הענדען איבערגאנגען.

בת שיע : מיין מאן איך פערשטעה דיינע שפראכע ניקט.
מר זוטרא : ווא איזט דער טבעת המלך?
בת שיע : צוגערשט מעסיגע דיינען צאך, דער רינג ווירד זיך געוויס
פינדען.

מר זוטרא : דען רינג וויל איך האבען!!!
בת שיע : דא פערשטערקט דיר אומאנקסט דייין פעסט.
מר זוטרא : דען רינג וויל איך האבען!
איינער : איין גריעף אן דיא פירסטען. (אכ)

בת שיע : (עפענט פאלט ארויס דער רינג) א דא איזט דער רינג!
מר זוטרא : אונד פאן וועם קאמט ער? הער מיט דען גריעף (לעזט)
לעבענסוויירדיגע פירסטען אין דער האפנונג דאס ויא איהר ווארט
געהאלטען, אונד מיינע בעפעדערונג אויסגעווירקט האבען, שיקע
איהנען דען זעגעל-רינג וועלכער מיר אנפערטרויט וואר צוריק
דאמיט מיינע בעפעדערונג מיט דעם זעלבען צו פערזעהן, אין אכטונג
אונד טרייע איהר בר קפרא (איראניש) נון פירסטען וואס וואגען ויא
יעצט?

בת שיע : מיין מאן איך ... ווייס ... פאן ... נאט איך ווער פערקומ.
מר זוטרא : דאס קאמט דעם ביהלערישען ווייבע.
בת שיע : וואס? מיין מאן ביסט דו ביים פערשטאנד? איך דיא
פירסטין פאן פארם וואדי איין ביהלעריש ווייב?

מר זוטרא : מייפעל אויס מיינען אויגען!

בת שיע : (וויינט) ניין מיין מאן - דאס האבע איך נישט פערדיענט.

מר זוטרא : שלאנגע, ווען דייע טהרערען דיא ערדע בענעמאען, זא ווירד פאן יעדע טהרענע איין קראקאדיל הערויספראצען... יעדע טראפען איינער פרויענטהרענע האט אין ויך איין מעער פאל גיפט אויס אלע מענער דער וועלט צו פערניפטען : אויס מיינען אויגען מייפעל!

בת שיע : מאן דוא בענעהקט איין פעהלער, אבער נאך מעהר שאהנע דיא עהרע אוועקערעס זאהנעס דיא עהרע פאן בית דוד.

מר זוטרא : ניין ער איזט נישט מיין זאהן, ער איזט פאן איינער אויגעהר-ליכען מוטער געבארען, דוא האסט ויין עהרע גערויפט אונד געשענ-דעט פארט! פארט אויס מיינער גענענאדט

בת שיע : פערזעהנע דייך דייע געקטע קאמען.

(אויפטויט קאהר)

אלע : וואס איזט געשעהן? וואס איזט געשעהן?

מר זוטרא : ח ח מיינע העלדען אונד תלמידי חכמים הערעט דיא געשיכטע פאן מיינען יעצטיגען קריג מיט פערזיען - אונד פערשטעהט מיינע גראסע פריידע, פאר 10 יאהרען אלס נאך מיין פאטער רב הונא ריש גליהא פאן בבלי וואר, האט דער פערזישע שאך דאס לאנד דעפארמירט אונד דיא זא גענאנטע ליכטערעליגיאן איינגעפיהרט - קיין איינציגע מענש זאל ויין אייגענעס פערמענען אונד פרוי בעזיצען אלעס זאל דער קאמונא געהערען, אבער איך מר זוטרא רבא בין מיט דער וואפע אין דיא האנד דער קאמונא ענטנענען געטרעטען. 8 יאהרע האבע איך געקעמפט אונד האבע זיא אייך בעזיענט, פרייוואט אייגענטום אונד פאמיליענרייטהייט האבע איך אונטער יודען ווירדער איינגעפיהרט, אונד עצט בין איך פאס קריענע אלס זיענער צוריק געקעהרט אונד פיגדע אין מיינעם הויזע מיינע פרוי... זעהט זיא אן, זא ריין, זא אויטשולדיג, נון זאל איך מיך איבער מיינען זעה נישט פרייען? ח ח קאמט קאמט געקטע! אונטער האלטעט אייך טרינקט טאנצט אונד זינגט מר זוטרא האט געזענט.

אלע : עס לעבע אונזער פירסט מר זוטרא! האד! האד!

(אלע אב שרייענד).

מר זוטרא : (אבגעהענד) איין נאנצעס פאלק האבע איך בעזיענט אונד איין שוואכעס ווייב... ניין פערשטאסען ביזט דו אונד מיין... דיין זאהן אויס מיינעם הויזע! (אב)

בת שיע : נאט דו ביסט מיין צייגע דאס איך אויטשולדיג בין (פאללט)

חלמה: ווייל מיר האבען ביידע פון איין מילך געווינען דערפאר זענען מיר מילכברידער.

חרם: נאך א גליק וואס איז דא האט נישט פון איין פלייש געגעסען אז נישט וואלט איז געווען פליישגע ברודער.

חלמה: וואו חלם אצונד געה אהיים און טהו דין אהן יום-טוב'דיג ווייל באלד וועט דער פירסט דא פארביי געהן וועט ער געוויס דא אבטרעטען.

חלם: איך האב אבער מורא אז איך וועל מיר אויספונגען, ואל מיר דין מילכיגער ברודער קיין נישט אויג נישט געגען.

חלמה: וועל איך דיר דרייז מאל אנשפייגען וועט דיר נאר נישט שאטען.

חרם: חלמה! איך מיינען עס וואלט נישט געשאט, איך ואל דיר דערנוייל איינמאל אנשפייגען ווייל איך האב מורא דא וואלט איהם ביידע אויגען נישט ווארפען.

חלמה: דערנוייל מיינען טהיערער חלם וועל איך דין בעטען נאר נישט אייפערזוכט צו ויין. נאך דא האסט געבראכט א היין מיט א האהן וויא איך האב דיר געהייסען.

חרם: יא חלמה! אבער מעג איך וויסען צו וואס דא דארפסט וויא?

חלמה: האסט דא נישט געלערנט אז איבער א היין און א האהן איז חרוב געווארען דא שטאדט טור מלכא? (I. Ritt.)

חרם: און וועמען ווילסט דא חרוב מאכען?

חלמה: קיינעם נישט, נאר אין טור מלכא איז א מנהג חתן בלה אקענען צוטראגען א היין מיט א האהן.

חרם: כדי וויא ואלען ויך לערנען בפרה שלאגען איינס מיטן אנדערן?

חלמה: ויין חלם אבער אזויא איז דער מנהג, וויל איך דעם פירסט מיט דע- בלה איך אקענען טראגען א היין מיט א האהן. (II. Ritt.)

I.

חלמה: דא מענטשען זענען אימער פערשיידען

פון אלערליי חיות

וויא לעגען קיינמאל נישט צופריעדען

מען דערט נאר אימער נייעס.

פערזאנלונג.

(איין ציטער איינפאך בייא דער היסטין חלמה, חלם מיט א האהן אונד א היין.)

חלם: איך וואו דיר מיינ טהיערער קפרה'ניק וואלט נישט מאכען קיין רעט, אלע הערנער פון דער גאנצער וועלט קרעהען, פונקט האלבער נאכט און חלם האט א האהן איז ער אזא חלם וויא דער בע"ב, ער האט אפילו קיין שכל נישט ווען צו קרעהען, עס איזט נאך נישט רעכט נאכט געווארען און ער שרייט ויך שוין אויף דא צעהן: אבער וויא ואל ערנען מיינ הינדאלע ויין, דא נאכט? ווען איך בין אהער געגאנגען האב איך פון דער ווייטענס דערנעמען לויפען, איין אויסגע- פיצטע, עפס נאר א יום-טוב'דיגע איך האב געקענט שוועהרען אז עס איז מיינ חלמה, איך האב נאר וואס געוואלט א געשרייא טוהן חלמה וויהין גייסט דו?

(אויפטריט חלמה.)

חלמה: וואס האסט דא געוואלט חלם? וואס האסט דא דין אזויא פערשעקסט? קוק און וויא אזויא דא בויט געבליבען שטעהן!

חלם: ווייל איך ווייס נישט וואס פאר א טאג ס'איז היינט מיט דיר.

חלמה: וואס'נשע דא האסט היינט דעם יום נישט געקאנט?

חרם: ויין - איך מיינ צי א וואכענדיגער טאג צי א יום-טוב'דיגער.

חלמה: פאר וואס חלם?

חרם: ווייל רעדען רעדסט דו מיר וויא אין א וואכענדיגען טאג און אויס- געפונגט געקסט דא וויא אין א יום-טוב'דיגען.

חלמה: דא ווייסט נישט אז באלד קומט דער יונגער פירסט נתן פון גריכענלאנד?

חרם: וואס'נשע פאר א יום טוב איז דאס בייא דיר? וואס האט א יונגער פירסט צו טוהן מיט א ארעם פאסטוך-מידל.

חלמה: האסט א קאפף פון א שאף, דא ווייסט נישט אז דער פירסט נתן איז מיינ מילך ברודער.

חרם: וואס הייסט דאס א מילכיגער ברודער?

חרם: אָבער דיא היזן מיט דעם האהן
קוק וייא נאר גוט אהן
וייא פערהאלטען ויך, עס איז א פערנענען
וייא לעבען רוהיג נור — אב וייערע יאהר
מען הערט וייא קיינמאל ויך גיט קריענען
אז דיא היזן פערלאנגט עפס פון דעם האהן
קנואקעט ויא צו איהם נאר אהן א שיעור קנוא קנוא
אונ דער האהן ענטפערט איהר מיט א הויכען טאן.
(מיין געליעבטע) האסט געפונען בייא מיר

II.

חלאה: א מענש בענעהט א גרויסע וינד
אונ האט דערפון פיעל צרות
האפט ער באלד א האהן געשווינד
אונ שלאגט מיט איהם בפרות.
דער האהן לאזט אראב
שווייגענדיג ויין קאפף
ער מיינט מען טרייבט מיט איהם קאטאנועס
וויא ציטערן וויינע גליעדער
אז ער דערנעהט אין סידור
דעם בני אדם יושבי השף וצלמות. אז דיא היזן א. ז. וו. (פאנג).
חרם: א דער האהן קומט.
חלאה: נוא וואסזשע האסט דוא דין אזויא דערשראקען? וואס ביזט
דוא א קאפפהאן!
חרם: ויין אבער איך בין איין ארימער דארפסהאן, אונ ער איז א קעניג-
ליכער קוקוריקו! מיט איין קרעה פון ויין מויל, אונ מיט איין קלאפפון
וויינע פליעגל בלייבט נישט א היינדיגל אין גאנצען דארף.
חלאה: נוא אז דוא האסט מורא געה ופע דיר אונעק.
חרם: ווי געה אבער קיים הער איך איין קוקוריק בין איך דא (אב).
(אויפטריט נתן אלס גרויסער ווייזע).
חלאה: (לויפט איהם ענטגעגען) שלום צו אייך ערלעך פירסט.

נתן: חלאה! דוא ביזט עס? פריעדע צו דיר, האסט מיר גלייך ערקענט?
חלאה: ואל איך מיין מילכבדורער ניקט ערקענען?
נתן: שעהן חלאה געהר שעהן, וואס מאכען מיינע עלטערן.
חלאה: וייא לעבען ויך געהר גליקליך.
נתן: ווייבט דוא ניקט וועטהאלב מאן מיר נאך הויזע בערופען האט?
חלאה: וואס הייסט מען האט אייך דען נישט געשריענען אז מען וויל
אייך חתונה מאכען פדת משה וישראל? אום — איהר ענט גענויס
הונגריג אדער דארשטיג אט וועל איך געהן עפס ברענגען צו ער-
קוויקען. (אב)

נתן: היער אים נידריגען הייזען בייא דער דיענערשאפט ווינעם פאטערס
מוסס דער וואהן ווינען ערשטען בעווד מאכען אום צו ערפאהרען
וועטהאלב מאן איהם נאך הויזע בערופען האט, נאך 10 יאהרע האבט
אייך קיים יעצט צום ערשטען מאל איין שרייבען ערהאלטען נאך
הויזע צו קאמען.... דא קאמט יעמאנד, ואל דאס מיינע מוטער ויין?
(אויפטריט בת שיע).

בת שיע: פינדע איך היער מיינען וואהן? נתן?... יא דוא ביזט עס.
אונד ווא פערענדערט ווא קאלט? נתן ווארום דאס? ערקענסט דוא
דיינע מוטער ניקט?

נתן: דיינע געוויקסענע וינד מיר ניקט פרעמד געווארדען, אבער דיין מוטער
הערך? יא יא דיא וועללען דעם גראסען מעערעס וועלכע טהיילען אב
גריקענלאנד פאן פערזיגען האבען דיא פיינעריגע קינדערדיעכע אין
דיינעם הערצען אויסגעקאשען.

בת שיע: מיין קינד, מיין איינציגער וואהן קאמע אן מיינעם הערצען.
דאס הערץ איינער מוטער קאן ניע אויפהערען איהר קינד צו ליעבען.
וואנע נתן וואס האט דיינע מוטער געגען דיר פערבראכען, דאס דוא
צו איהר ווא קאלט ביזט?

נתן: צעהן יאהרע האבע איך פאן מיינער מוטער קיינען בריער ערהאלטען.
בת שיע: איה האבע אונגעקלינע אן דין געשריענען אונד קיינע
אנטווארט בעקאמען.

נתן: איזט דאס מעגליך? ווער וואר אלוא דער דיעב, דער מיר דיא
ליעבע מייער עלטערן צו שטעהלען פערזוכטע? ואנע עם מיר אונד
ווען עם אויך מיין אייגענער פאטער וויא.....

בת שיע: ניין דיין פאטער וואר דיא נאנצע צייט אים קריענ געגען דיא
פערזענער, דער רויבער דייער עלטערן ליעבע איזט קיין אנדערער
אלס דיין אנקער בר הונא ער האט דאס גליק אונד לעבען פאן אונד
אלע 3 פערניכטעט.

נתן: מוטער ואל דאס וואהר ויין? קאן איין ואהן פאן בית דוד נא
געמיין ויין?

בת שיע: נא מיין ואהן, ער האט נאך מעהר געטהאן, ער האט דיר דיינען
פאטער אונד מיר מייענען מאן אונד נאמען גערויבט, אונד נאט ווייבט
וואס דאס ענדע ויין ווירד.

נתן: אף פערצווייפלונג, דוא פאנקסט מיך וויטהענד אין דיינע ריענען-
ארמע קיין שטיין ואל אויף ויינעם פלאטן פאן בית דוד ליענען
בלייבען! קאמע מוטער! קאם צום פאטער, ער ואל ער מוס מיר
אנטווארט געבען.

בת שיע: ניין מיין ואהן, ער דארף ניקט וויסען דאס וויר אונד שאן
געענעקען האבען, געה ועלכסט צו איהם, פאקסע מוטה וויא געדולדיג
אונד פערנעסע ניקט ער איזט דיין פאטער, אבנואהל ער אבלייגען
ווייל, אונד עהרע דיינען פאטער איזט איין הייליגעס געבאט. (אב)

נתן: ויא האט געוויינט אונד האט פאסט אהנע מיך אין איהרע ארמע
געדריקט צו האבען, מיך געווארנעט מייענען פאטער צו ליעבען,
אבנואהל ער עם ניקט ויין ווייל... נא נא מוטער דוא האסט רעכט,
דען שלעכטעסטען פאטער ועלכסט מוס מאן עהרען, דען כבוד את
אביך איזט איין הייליגעס געבאט. (II. Ritt.)

I.

ווען איך וואר איין קינד - איך געדענק וויא אצונד
האט א לעהרער מיר געגעבען צו פערשטיין
אז אפאטער צו ליעבען - איז אין דיא תורה געשריעבען
מען טאר געגען נישט געקן

דוא וועסט פיעל ליידען - אונד האבען פיעל פריידען
עם וועט דיר נאך ויין שלעכט אונד גוט
געדענק מיין קינד - וואס איך וואר דיר אצונד
פערנעם אין מיין עהרע נישט
כבוד את אביך וואנט אונד דיא תורה
פאלגען מיין קינד מוזט דוא מיט מורא
עהרע דיין פאטער - דען רעכטע האט ער
צו טהון מיט דיר וואס ער וויל
דיין פאטער האט דיר געגעבען דאס לעבען
דערפאר מוזט דוא איהם כבוד אבגעבען
טהומט ער דיר שלעכטס - גיב נישט קיין קרעכען
נאר אימער שווייגען שטיל.

II.

דוא וועסט ווערען א קינד - א מיין געשווינד
אונד עם וועט דיר נאך געקן גוט
געדענק עם אויף שריט אונד טריט
וויא קיינמאל נישט שלעכט - נאר אימער גערעכט
געגען דיין טאטען אונד נאט
ליעב איהם מיט מורא - אזוי וואנט דיא תורה
פארנעם נישט דאס 5-טע געבאט
כבוד את אביך א. ו. וו.

III.

איין לאנגעס לעבען - האט נאט געגעבען
א נא דעם געבאט כבוד אב
וויא האבען דורך דיר געליטען אהן שיעור
דערפאר ליעב וויא אהן א סוף
פאר דיין מאמעס ווארט - אונד אויף דיין טאטענס ארט
טארסט דוא נישט ויטצען אונד רעדען
חלילה בייא א נישט - גיב וויא ברויט
כבוד את אביך א. ו. וו. (אב)

הילנא: נאך ערנער? וואס קאן נאך ערנער זיין? דוא ווילסט מיר
ערמאנדען?

בר הונא: מוה וויא איך היים דיר וועסט דוא זיין לעבען רעטען.
הילנא: וואס מיראן, פערלאנגע בארפאר, וואס נאל איך מוהן אום בייא
דיר מיין לעבען צו רעטען?

בר הונא: געה דא אין דעם אלטען הויז אריין אונד מוה אים זיינע
קליידער אונד איבערניב זיא מיר, דאן וועסט דוא קענען פרייא געהן.
הילנא: גוט, אבער לאז מיר אליין אריין געהן אין דעם הויז אונד איך
וועל דיא קליידער אליין ארויסגעבען.

בר הונא: זיין ווילע נאל געשעהען.
הילנא: (געהער) איךר הייליגע טאדטע אין אייערע קברים האט רחמנות
אויף דער לעבעדיגער אומה, שיטצט מיר מיין לעבען אונד מינע
עהרע, (אב אין שטיבעל)

בר הונא: ווען דיא נאנצע וועלט נאל אונטערנען אונד אלע מינע פלענע
מוזען אויסגעפיהרט ווערען, פערניכטען מוז איך דאס נאנצע הויז פאן
בית דוד, אונד ווען עס מוז דאך געשטעהען נאל מינע טאדטער אויף
דעם טראהן ויטצען.

(אויספרייט בר קפרא, מרתא)

בר קפרא: היער איזט זיינע טאדטער, אבער זיא וויינערט זיך זיינעם
וואונש צו ערפילען. (אב)

מרתא: פערצייהע פאטער, איך קען דאס בייא מיר אליין נישט פועלן
אין פרעמדע גערויבטע קליידער מיר צו שמקען, זיין פאטער געסטער
טעסטע מיר.

בר הונא: צו שפעט! איך קאן נישט מעהר צוריק, איך מוז ווייטער.
ווייטער געהן! ווענען אדער פאלען!
מרתא: אונד וויא נאל דאס געשעהען?

בר הונא: היער ווארטע, איך געקאממע גלייך דיא קליידער פאן דער
פירסטען הילנא, דוא נאלסט דיר שנעל אנקליידען אונד מינען פרוידער
פארנעשטעלט ווערען אלס הילנא דיא טאדטער פאן רבן גמליאל
הנשיא אים ירושלים אונד זיינען נאך נאך הייראטען, דוא פער-
שטעהסט? פאן נון אן הייסט דוא הילנא.

פערנאנדאנדאנג

(געבירגע בייא דער זייט איינגעפאלענעם הויז צו פערשלאסען, הונטער בערג
קברים פון אסתר מרדכי אונד אויך אנדערע קברים בייא דוא וויטען געבירגע
ווילינגדיג, בר הונא בר קפרא פיהרען אריין הילנא)

בר הונא: היער איזט דער ארט וויא וויר אויסרוהען קענען ווייל היער
רוהען אים פיעלע נאך דעם מיעדען קענען.

הילנא: אבער מיין הערץ שרעקט זיך, נאך וואס האט איךר אים-
געקליבען אזא שרעקליכען ארט? דער ארט איזט מיר נאך פיעל
שרעקליכער אלס יענער, וויא רייכער וינד אונד איבערפאלען אונד
אלע געגלייטער אויסגעשלאכטעט, קאמט געשווינד אונד פאן דעם
שרעקליכען ארט.

בר הונא: גענוג נאלכע דומהייטען, איך האב נישט ליעב מען נאל מיר
אזוי פיעל דעות נאנען.

הילנא: וואס פיר איינע שפראכע איזט דאס? איך בין נישט געוועהנט
נאלכע גראבדייטען צו הערען.

בר הונא: וועסט דיר געטצט געוועהנען, בר קפרא געה ברענג אהער מיין
טאדטער געשווינד.

בר קפרא: איך האב מיר צום רוח פערקויפט אונד מוז טאנצען נאך זיין
פייפעלע. (אב)

בר הונא: נון מוה אים זיין שלייסער, שנעל זיין שלייסער הערונטער!
הילנא: מיט וועהם וואנט איךר נא גראב צו רעדען? האבט איךר
פערנעסען ווער איך בין?

בר הונא: איך געפעהלע עס דיר.

הילנא: מיט וועלכעם רעכטע וואנט דוא מיר צו געפעהלען? מיר דער
פירסטען טאדטער פאן רבן גמליאל הנשיא? שקלאווע ציעהע זיינע
ווארטען צוריק!

בר הונא: שווייגע, נאנט ווירד עס נאך מיט דיר ערנער זיין.

מרתא: אבער אז מען וועט מיך ערקענען?

בר הונא: קיין מענטש קען דיר היער אין מחוזה, איך ווייס וואס איך טהו.

הילנא: (פאם פענסטער) היער וינד דיא קליידער. (ווארפט ארויס)

בר הונא: שטעל קליידע דיר אום ביז אין אייניגע מינוטען מוזט דוא

פערטיג ויין צום עמפאנגן, דען מר ווטרט מיט דעם גאנצען האף

קאמען גלייך דיא פירסטין ביים שטאדט טאהר צו עמפאנגען!

אבער מאכע עס שטעל וואססט בין איך פערלארען.

מרתא: גוט איך טהו עס נאר אום דיין לעבען צו רעטען

בר הונא: קאמע געשווינד איך בעגלייטע דיר. (ביידע אב)

(אויפטריט הילנא)

הילנא: ענדליך בין איך אליין פרייא פאן מיינע פערפאלגער! נאר וויא

אהין זאל איך יעמאט לויפען? היער בייא דיא הייליגע קברים וועל

איך נאט בעטען, (בילד) אה הייליגע קעניגין אסתר, אזוי וויא דוא

האסט גערעטעט אלע יודען פאן המן הרשעים הענד בעט איך דיר

רעטע איך מיך פאן דיא הענד וואס ווילען מיר מיין עהרע אונד מיין

לעבען רויפען. (בעלויכטונג) הוא וואס זעה איך? זיא ווערען לעבענדיג

אין ווערע קברים, נאט בעווייזע מיר דעם גס אונד רעטע מיך פאן

מיינע פייניגער.

גייסט אסתר: טהו תשובה מיין קינד — וויא מתודה דייע וינד

פאנג אן דיין ודוי — פון ופך הנה אומר

אין דעם זכות וועט נאט ויין דיין שומר. (II. Ritt.)

קאהר: ופך ופך הנה אומר.

הילנא: ופך הנה אומר! אנה אנה.

קאהר: אנה אנה.

הילנא: חטאתי עויתי ופשעתי לפניך.

קאהר: אני וביתי.

הילנא: ואוי אוי וועה! איז מיר ועהר ועהר ביטער אהן א שיעור וואס ווע

פלאנקט דו מיך אצינד — איך בין נאך איין יונגעס קינד.

קאהר: רבונו של עולם.

הילנא: אוי וויא שלעכט איז דעם מענטשען דיא נאטה ועהר.

נאך שלעכטעראיז דעם מענטשען דער טאדט נאך מעהר.

קאהר: איהר קדושים פון אייער קבר.

וועהט וויא עס ציטערט אין איהר יעדעס אבר.

בעט פאר איהר — מרדכי ואסתר.

העלפט איהר דער ארמער שוועסטער.

הילנא: אנה אנה

כפר נא

אוי וועה לחטאים

ולעונות

ולפשעים

שחטאתי

ושעויתי

ושפשעתי לפניך

אוי אוי!

(קאהר רעפעטירט)

(צוואסען) אני וביתי (פאלט אויף א שטיין שלאפט איין בילד פערשווינדעט)

(אויפטריט בר הונא)

בר הונא: זיא איזט וועק איך בין פערלארען, זיא קען נאך מיינען ברודער

ענטגעגען קאמען דאן איזט אלעס פערראטען, (ערבליקט זיא) אה דא

איזט זיא עלענדע דיא מוזט שטארבען.

הילנא: ערבארמען מיטלייד, טעדטעט מיך נישט, אה הילפע! מיטלייד!

בר הונא: (שלעפט זיא) גענוג שרייען! היער היינין (וויירפט זיא אריין פערשליסט)

איך וויל דיר נישט טעדטען, דיא זאלסט היער זעלבסט פערברענט

ווערדען, יעצט הייסט עס גאנצע הויז אנצינדען אין לאזען דיא טויטע

פגרים עדות זאנען. (אב)

(אויפטריט חלם חלאה)

חלם: חלאה! דוא מיזט מיר אלע מאהל אונשפיינען מען זאל מיר קיין ניט

אויג ניט געבען, מיר דאכט אז אלע מיידלעך וועלען טאקע נאר אויף

מיר קוקען, איך בין דאך קיין עיה אזוי שיין וויא אלע וועלסטען.

הראה: אין איך וועל דאונקע קוקען, נאר אויף איינעם.

חלם: אוי דיא אויף אויף חלמין (רויך פאר הייזען).

הראה: דיר קען איך דאך זעהן אין א פראסטען מאנטאג איך וועל מיר

בעסער קוקען וויא דער פירסטליכער חתן וועט זיך געהען מיט דער

בלה צו דער חופה, איך שטעל מיר פאר, דיא בלה דארף זיין שיין —
מאקע וויא אלע וועלטען (פלאמען)
הירנא: (פאם שטיעבען) הילפע, הילפע! עס ברענט היקפע.

(אויפטויט נתן)

נתן: פאן וויא האבע איך הילפע רופען געהערט? אה היער ברענט עס
(קוקט אריין) איינע פרוי ליגט אין אהנמאכט, איהרע קליידער ברענען
שאדן! (ווייל אויפרייסען קען נישט שפרינגט אריין רייסט אויף דיא טהיר טראגט
ארויס הילנא אהנמעכטיג).

(פארהאנג)

(ענדע דעם ערסטען אקטעס).

25

II. אקט

(פאר פאלאסט מען בייא מר זוטרא מען הערט זינגען אין שפיעלען אונטער
קליטען)

(אויפטויט מר זוטרא — בר הונא)

מר זוטרא: נתן איז נאך ניקט היער, ואל ער מיין בעפעהל טראטצען?
בר הונא: זיין האהער פירסט, נתן איזט שוין זייט געסטערן היער, ער
האט שוין זיך מיט זייער מוטער בייא דער הירטין חלאה צונאמען
געטראפען, אה איך הערע שריטע, נתן קאמט, געהמע איהם פריינדליך
אויף אונד ואנע איהם קיין ווארט דאס מען איהם געסטערן גענעהען
האט.

מר זוטרא: געה בר הונא איך האבע מיינען פערשטאנד נאך נישט פער-
לארען פערלאפע מיך. (בר הונא אב.)

נתן: (בלויבט שטעהען בייא דער טהיר).

מר זוטרא: וואס רענט מיך זא אויף? וואס איזט ער מיר? איין פרעם-
דער זא נאך ערגער אלס איין פרעמדער.

נתן: פאטער!

מר זוטרא: זיינע שטימע איזט ווייך, זיא שפריכט גנאדע פיר זיינע מוטער.
(אמארט) ער האט מיינע אויגען.

נתן: פיעלייכט פירסטליכער פאטער איזט געמאכט ניקט דיא געהעריגע
צייט מיך צו עמפפאנגען דאן...

מר זוטרא: בלייבע נתן: זיין מיר ווילקאמען אים פאלאסטע בית דוד
איך וויל געמאכט אין אלעם פערנעסען, געמאכט דיך אונד הערע
וועס האלב איך דיך נאך הויזע בערופען האבע.

נתן: איך הערע פירסטליכער פאטער (געמאכט זיך)

מר זוטרא: הערע זינגער מאנן, ביז הייטע איז נאך קיין בלאט פון דעם
גראסען בוימע בית דוד דורך דען ווארום דער שאנדע געפאלען.
דיא ביזט נון רייף צו הייראטען, זא האבע איך דיך אויס גריכענלאנד
בערופען אום דיך צו פעהייראטען, איינע ברויט וועלכע פיר דיך

אונד דעם הויזע דורס פאסט האבע איך דיר אויסערנועהלט. אונד דאס איזט דיא טאקטער פאן רבן גמליאל הנשיא אויס ירושלים. דיא ברויט איזט שאהן וייט געקומען אין מיינעם הויזע אונד מארגען וויל איך ואל דיא האכצייט ויין.

נתן: צושרשט פאטער וויל איך איינע פראגע בעאנטווארטעט האבען. איינע פראגע וועלכע וויא פיייער אין מיינעם בלוטע ברענט.

מר זוטרא: עס איזט קיינע צייט יעטצט פאן שאלות תשובות. פערלאסע מיך! נתן: אונד ווען איך פאן מיינען פאטער מיט פיעסען געטרעטען ווערדע איך ווייכע ניקט צוריק ביז איך איינע אנטווארט האבע. פאטער! ווארום פערשטאקט דו מיינע מוטטער?

מר זוטרא: גענוג, לאס דיא טאדטע רוהען.

נתן: ניין איך וויל וויסען וואס געשעהען איזט וועלכע טייפעל האט צווישען איך ביידע ויין שפיעל געטרעכען!

מר זוטרא: נתן בעסער שווייגע. דיא אנטווארט ווירד דיר קיין גוטעם ברענגען.

נתן: פאטער איך פראגע צום לעצטען מאל וואס וואר דיא שולד מיינער מוטטער, איך בעשנעהרע דיר נור איין ווארט וואס וואר איהר שולד.

מר זוטרא: איך ואל עס דיר ואנען! ניין — פראגע ווא וועלכסט.

נתן: אונ די מונט עס מיר ואנען.

מר זוטרא: איך מוס? ניין! אבער — דיא ואלסט עס וויסען קאמע הער נאנן נאדע אונד שווערע מיר עס פאר נעמאנדען צו ענטדעקען וויסע נתן דוא ביזט ניקט מיין ואהן — דוא ביזט איין אונגעהרליכעם קינד, פאן איינעם אונגעהרליכען ווייבע געבארען.

נתן: ניין ניין עס איזט ניקט וואהר פאטער בענווייזע וויל איך בענווייזע מיינע אהרען הערען פאלש איך גלויבע ניקט אז איך נאך לעבע מיר שיינט איך הערע איינען טייפעל דעם אנדערען פאסען אויס דער העלע ערצעהלען.

מר זוטרא: נור רוהיג יעטצט דא דיא שוין אלעס ווייסט ביזט דו מיר פיעל טהייערער אלס מיין עכטער ואהן קאמע אין מיינער ברוסט פאטערלאזעם קינד, איך ווערדע דיר דיינע שאנדע אבנאשען — אונד

מארגען ואלסט דו דיא פירסטענטאקטער פון רבן גמליאל וועלכע אין מיינעם פאלאסטע דיינער ווארטעט הייראטען פאר דיא וועלט ערקענע איך דיר עפענטליך אלס מיינען ואהן: נון לעבע וואהל מיין אדאפטיוו ואהן. (וויל געהן)

נתן: ניין ניין! דער באסטארד ווירד מיט ויינען אונריינען בלוט קיינע פירסטען ענטוויירדיגען מיר האט נאט אין וואלד איינע אונגליקליכע צו געשיקט וועלכע מיט מיר מיין אונגליק טהיילען ווירד, נון לעבע וואהל! פאט... פירסט מר זוטרא! אה מוטטער מוטטער (אב) מר זוטרא: דאפעלט איזט מיין אונגליק ווא איינען בראווען ואהן צו פערלאסען טהוט מיר מעהר וועה אלס 1000 געליעכטע פרויען (אב)

— *et cetera* —

פערנוואנדלונג

(ציכטער בייא חלואה אין דער מיט אין איינען שטען ציכטער חילוא שלאפט)
(אויפטריט חלם)

חלם: דיא גייע קבצניטע שלאפט נאנן געשמאק גלייך וויא וואלט שאן דיא נאנצע וועלט פערזארגט, אזא שיינע קבצניטע מיט אועלכע איידלע הענטאלעך מיט דעם שיינעם פנעמעל, קומט דאס פון פאסטען תעניתים צו פערקעהרט: נאר וויא דיא נאך איז — פון היינט אין ווייטער ואל ווא שוין נישט מעהר הינגעריג ויין וואס חלם וועט פערדינען ואל 1/2 איהר געהערען.

(חלואה שרייט אין קוליססען)

חלואה: חלם חלם!

חלם: אמין שרייעניש אויף דיא צעהן ווא וועט ווא נאך אויף וועקען שרייא ניט אזוי דארט. (ערשיינט)

חלואה: וואס איז! וייט ווען קאנסט דו שוין מיין קול ניט ליידען!

חלם: איך בין שוין מיט דיין קול געוואהנט אזוי וויא קמן מיט דעם גרענער, נאר דיא קבצניטע קען ויך נאך אויף האפען אונ הינגעריג ווערען.

חלואה: ווער עס האט הענד אונ פיס דארף קיין הינגעריגען מאנען נישט האבען.

חלם: יא אַנעלעכע לאבעס וויא דוא האסט, אפער ויא האט אפאר
הענטאלעך נאר אויף דימאנטען צו טראגען, ויא האט אפאר פיסא-
לעך נאר אויף ווידענע טעפיקער צו שפאצירען.

חלאה: וייט ווען ביזט דו עפס איין מבין געווארען אויף ערלע הענטלעך?
חרם: וייט דוא האסט מיר דיינע גראבע לאבעס אין פנים אריין געווארפען.
חלאה: אזוי זענט איהר אלע מענער אייך געפעלט נאר תמיד אויפצוהויבען
דאס וואס יענער ווארפט אונזעך, צונערשט וויל איך וויסען ווער איז
וואס! פון וואנען איז וואס? אין וואהין פאדערט וואס?

חרם: דאס אלסדיג ווייס ויא אליין אויף ניקט דער שרעק פון דער שרפה
וואס ויא איז שיעור פערברענט געווארען — האט צעריסען איין
אדעריל אין איהרע געהירען און ויא האט אין אלעמען פערנעסען, ויא
געדענקט נאר ויא הייסט צפורה א שטענער נאמען חלעבען אזוי האט
געדייטען משה רבינו'ס ברודער וואס זאג איך משה רבינו'ס ווייב.

חלאה: א שאד חלעבען וואס ויא הייסט אויך ניקט משה.

חלם: וואס וועט וואלט געווען?

חלאה: וואלט געווען נאך א משה.

חלם: וויא איך פערשטעה ווילסט דו מיט מיר בפרות שלאנען ווייל דיין
מילעבינער ברודער האט אנגעצינדען איום כפור דינען שטאטשיק
אין דיין בשר הערצעל.

חלאה: ביזט א נאדיר, איך האב איהם ליעב וויא א ברודער.

חרם: האב איך ויא ליעב וויא א שוועסטער.

חלאה: אזוי? זאג איך דיר אז איך וויל ויא בייא מיר אין שטיב נישט
האבען.

חלם: דיין מילעבינער ברודער האט ויא אהער געבראכט, נעם ויא חלם
האט ער צו מיר געזאגט אונד פיהר ויא אפ צו מיין חלאהין אונד זאג
איהר איך האב ויא געבעטען ויא זאג ויא אבהיטען וויא מיין נשמה!
נא וואס שוואנסט דו? א יא דוא האסט שאן קיין לשון נישט? נא —
ווילסט ויא נאך ארויס טרייבען?

חלאה: דאס האב איך קיינמאל נישט געוואלט אונד יעמאט אוראי נישט.

חרם: אזי חלאה! איך זעה דיא פירסטען קימט אהער לאו אראב דיא
פארהענגלעך. (לאזט אראב)

חלאה: בייא מיר אין שטיב דארף איך מיר פיר קיינעם נישט בעהאל-
טען. (ווארט אויף)

(אויפטויט בת שיע)

בת שיע: פריעדע צו אייך גוטע מענשען (ערבליקט הילנא) איהרעם
ווענען בין איך געקאמען, חלאה וועק ויא אויף!

חלאה: ערלע פירסטען ויא איזט ערשט אנשלאפענט געווארען.

בת שיע: איך מוס ויא געטהיג שפרעכען וועק ויא אויף.

חרם: ויא איז ערשט נישט לאנג אויף מיינע הענד אנשלאפענט געווארען וויא
א הינדעלע, ויא האט דאס קעפעלע פערווארפען אזוי וויא איין יונג
ביימעלע ווען עס האפט עס דער פראסט, לאזט ויא געבעד שלאפען.
וועט איהר האבען 2 מצות אויף איינמאל, איין מצוה אין איהר אליין
אונד דיא אנדערע אין אייער ווהנדעלע, ווייל אז ויא שלאפט איז איהר
נשמה בייא איהם און אז איהר וועקט ויא אויף בלייבט ער דארט אן
א נשמה.

בת שיע: חלאה וועק ויא אויף! אונד דיא חלם זעה נאך אב מיין וואנען
שאן דא איזט.

חרם: דיא פערד ווענען שוין דא נאר מענשען פעהלען וויא זאלען רחמנות
האבען.

בת שיע: קיין ווארט מעהר! וועק ויא אויף!

חלאה: (וועקט ויא) קומט זעהט פירסטען וויא שטארק ויא שלאפט.

חרם: ויא שלאפט געבעד דעם גערעכטען שלאף איהר נשמה איז אונזעך
צו אייער ווהן.

בת שיע: רופע ויא ביים נאמען.

חלאה: צפורה'שע שטעה אויף צפורה'שע שטעה אויף מען וויל מיט דיר
רעדען.

בת שיע: זא יונג שעהן אונד אונשוולדיג! דאך ויא מוס פארט!

חרם: בע איך זעה דאך אז מען מוז, לאזט מיר וועל איך ויא אויפנועקען
(וועקט ויא) א צפורה'לע הערסט נישט? נתן רופט דיר, נתן דיין נתן.

דיין רעטער דיין ענגעל יא איהר זעהט דאס האט איהר דיא נשמה
צוריקגעבראכט ויא וואכט אויף.

זירנא: נתן מיין רעטער דוא ביסט עס! ביסט דוא שאן בייא דיינע עלטערן געוועזען?

בת שיע: (צו חלם און חלאה) רופט מיך ניקט בייא מיינען נאמען — צפורה מאכע דורך נאכארט פערטיג צור אברייזע דרויסען שטעקט מיין וואנען דא מוטטער פאן דיינען נתן האט מיך צו דיר געשיקט.

זירנא: ווער איז דא שטאלצע ראמע — אונד פון וואס רעדט זיא? וואהין זאל איך אברייזען (צו חלאה) בעשיצט מיך חלאה מען וויל מיך פון מיינען בעשיצער אונעק אברייסען.

בת שיע: זיי רודיג קינד, קיין לייד זאל דיר געשעהן נאך הייטע זאלסט דוא צו דיינע עלטערן נאך הויזע געבראכט ווערדען.

חילנא: איך זייס נישט פון וואנען איך בין אונד ווער מיינע עלטערן זענען, וואס מיט מיר איזט ביז געבטען געשעהן איזט אפגעמעקט געווארען פון מיין זכרון, איך געדענק נישט מעהר אז איך בין אמאל געזאגטען אין זעהר רייכע קליידער מיט גאלד פערלען און דימאנטען געשטיקט, איך געדענק איך אז מען האט מיר דא קליידער גערויבט, אונד ווייטער געדענק איך גאר נישט — נור אז איך ליעב מיין רעטער וויא מיין נשמה.

בת שיע: דאס איזט אבער נישט שעהן איין מעדעקען זאל זיך אין אייניגען אויגענבליק פערליעבען איין אויפגעקאנטען יונגען מאן, איין אנשטענדיגעס מעדעקען מוס מיט שטאלץ זא איינע ליעבע צוריקווייזען. חילנא: ליעבע פרוי בעטראכט מיט מיינע אויגען דעם יונגען מאן צו ערשט אונד זאגט דאן אויב א פרייגעסין זאגאר קען ניט שטאלץ זיין ווען זא איינער האט זיא צו זיינער פרוי בעשטימט... יעצט אויב איינער האט מיר ניט עפס אנדערש צו זאגטען בעט איך אייך הערצליך לאזט מיך שלאפען. (אב אין דא פארהאנגליך).

חלם: נוא פירקטין וואס זאגט איינער צו דער קבצניטע? רעד שלשה דברים צווייא ווערטער, אבער ווערטערדרוד! א מחיה.

חלאה: יעדעס ווארט איז איין טייערע פעריל וואס פאסט פאר א קרוין. בת שיע: דאס מעדעקען איז פון קיינע געמיינע עלטערן וויא מאן זיא מיר געשילדערט האט, חלאה דוא זאלסט אב אכט געבען עס זאל דעם מעדעקען קיין בענעם געשעהן, ביז איך מיט מיינען זאגן שפּרעכען ווערדען.

חרם: דאס מענט איינער אויף מיר פערלאזען מיינע הענד זענען זיין צווייא געוונדע בערג צו פערשיטען מיט קלעפ דא קעפ פון זיא. יעניגע וואס וועלען וואנען מיט איינער צו זאמלענען.

חלאה: ווער עס וועט וועלען אריינשטיפען זיין נאז דארט וויא עס איז נישט זיין נאך וועל איך איינעם דעם קאפף אפפאכען מיט זיידענדיגע מילך.

(אויפטריט נתן אויפגערעגט).

נתן: איזט מיינע מוטטער היער? גוט דאס איך דורך פינדע (צו חלם און חלאה) פערלאסעט אונד (ביידע אב) מוטטער וויר זינד יעצט אליין...

בת שיע: זא מיין זאגן — איך לעזע דאס דוא בייא דיינען פאטער ווארסט אונד ער האט דיר געזאגט...

נתן: זאגט עס נאך איינמאל מוטטער דאך וויא דוא יעצט פאר גאט שטעהסט דא וואהרדייט! וואר איך בייא מיינען פאטער? זאגט זא אדער זיין! בין איך דער זאגן מר ווארדאם?

בת שיע: זא וואהר איך דורך מיין זאגן אונטער מיינעם הערצען געטראגטען האבע זא וואהר איין עוויגער גאט אלע זינדער ריכטעט, דאס איך פאן דיעזער שולד אין וועלכער מיך זיין פאטער בעשולדיגט זיין אונד אונשולדיג וויא איין ענגעל גאטעס בין: זא וואהר איין עוויגער גאט לעבט דוא ביזט דער עהרליכער זאגן מר ווארדאם.

נתן: (זאלט איינער צו פיעסען) אה מוטטער פערצייהע דיינען אונארטיגען זאגן וועלכער האט געוואגט אין פיעבער שרעק איינען אויגענבליק דורך צו פערדעכטיגען פערצייהע מוטטער פערצייהע.

בת שיע: מיין אונגליקליכער זאגן מעהר וויא מיין אונגליק דריקט מיך זיין לייד.

נתן: זיין מוטטער ווארטע דוא האסט איינען זאגן וועלכער קיין האר אויף זיינעם הויפטע פערזיהען לאסען ווירד! קיין שאטטען זאל מעהר זיינען נאמען טריעבען איך שוועהרע עס בייא גאט! אללעס קאן מאן מיר רויבען נור ניקט דא ליעבע אונד טרייע צו מיינע ליעבע מוטער.

בת שיע: אונד געהערט דיינע ליעבע גאנץ נור דיינער מוטער.

נתן: וויא פיעל עס גאר אין דער ברוסט איינעם טרייען זאגן וואהנען קאן.

בת שיע: אונד יענע דארט וואס שלעפט?

נתן: געהערט מיינע וועלע, וויר ביידע ווערדען דיינע קינדער זיין.
בת שיע: נתן מיין ואהן פערנעסע ניקט דוא ביזט דער איינציגער ערשט
 דער קראנע דודים אונד דיענע דאך דאס הויפט איינעם אונדעקאנטען
 מעדענס ניקט ציערען, פערנעסע אן איהר מיין ואהן אונד הייראטע דא
 פירסטין הילגא וועלכע שאן זייט געסטערן אין אונדערעם הויזע וויילט.
נתן: איהרע ליעבע איזט מיר דא טהייערסטע קראנע, איהר הערן איזט
 מיר איין טהייערעם דאדעם אונד דאס וויל איך מיר ערוערען ווען
 עס אויך מיין לעבען קאסטען ואל. (הילגא ערשיינט).

הילגא: מיין רעטער, מיין ענגעל וויא אונאויסשפערעליך גליקליך דוא
 מיך מאכסט.
נתן: (אוסארט זיא) ויעהע מוטער דיענע קראנע וויל איך בעזיצען אונד מיט
 דען קראנען פאן עוויגער ליעבע וויל איך זיא צום אלטאר פיהרען.

(בר הונא פיהרט אריין מר זוטרא, בר הונא אב).

מר זוטרא: אה! סאטאן אין ווייפעס געשטאלט! האב איך דאס פערדיענט?
 דא מוטער אונד ואהן אין געהיים געגען מיינען ווילען פערבונדען, נתן
 איזט דאס דער דאנק דאס איך דאך אלס מיינען ואהן אנערקאנט
 האבע? זא ווייט קאנטעט איהר דא עהרע פאן בית דוד בעלידינען.
נתן: הערר אונד פאטער! דאך עהרט קיין אונדערשטאן וויא איך אונד
 מיינע מוטער, דאך ליעבט קיינע וועלע וויא וויר ביידע, נון ואנע וואמיט
 האבען וויר דיינע עהרע בעלידינט?

מר זוטרא: מיינע עהרע איזט בעלידינט שאן מיט דיינער געבורט!
 אונד יעצט וואנטט דוא נאך צו פראנען? יעצט ווא איך דאך אין
 דען ארמען איינער געמיינען בעטעל דירנע געפונדען האבע?

נתן: שווייגע!! דוא האסט מיך אין דא ארמע מיינע ליעבען ברויט
 געפונדען, זיא איזט מיר דא ערעלסטע פירסטין, דא רייכסטע קראנע!
 זיא איזט מיין אלעס אויף דיעזער וועלט!

מר זוטרא: ח ח ח! דיינע ברויט איזט זיא! בת שיע מיינע טהייערע
 פירסטין דוא ביזט דאך ויכער ויינע מוטער, ואנע האסט דוא איהם
 דיינע איינוויליגונג דאצו געגעבען.

בת שיע: נאך ניקט, איך בין היער הערנעקאמען אום אלעס גוט צו מאכען.
נתן: אבער צו שפעט.

מר זוטרא: איך ביטע, דייין פאטער שטעהט יעצט פאר דיר, דייין הערשער
 דייין געביעטער, איך פערלאנגע! איך בעפעהלע! שקלאונע ענטזאנע
 דיינער בעטעל דירנע, אונד געהארבע מיינען בעפעהל!

נתן: נאך בין איך דייין ואהן, פאטער! אונד נור אלס פאטער, קאן איך דיר
 פערצייהען ואנטט וועהע! טווענד מאל וועהע דעם געניגען דער ויך
 וואנען ווירד מיינע ברויט דירנע צו געגען! נור געגען דען פאטער מוס
 דער ואהן שטום בלייבען. דאך איבערשרייטע ניקט דאס רעכט, דען
 וויא איין וואהניגער ווערדע איך מיך פערנעסען אונד איין גרוינאמעס
 בלאטבאד אין בית דוד אויפשלאנען!

מר זוטרא: פערווארפענער ואהן! שאנדע פאן בית דוד דוא וואנטט מיר
 רעכט פאר צו שרייבען? איך בין דייין קעניג! לאס זעהן אב דער
 שקלאונע ווירד ויך מיר ווידער זעצען. (וויל איהם שטעכען).

בת שיע: הינונע בארפאר!! ווילסט דוא אונדערע שטאלצנעקערענטע
 קעפפע מיט קינדער בלוט בעזיערעלן! דאן טרינקע צו ערסט מיין
 בלוט.

מר זוטרא: גוט בת שיע דוא האסט רעכט איהם צו ליעבען, ער איזט
 דייין ואהן, איך אבער בין דער בעלידינטער פאטער, אונד יעצט אויך
 דער געשענדעטער קעניג, גוט איך האבע אלעס פערלארען (אויפגערענט)
 זא ואל פון נון אן קיין גליק אויך ערדען עקסעסטירען! אויפהערען
 זאל מיין טעגליכעם פערניגען. (וויל געהן).

הילגא: (קניעט איהם אין וועג) מיין הערר איך קען איך נישט — אבער ווער
 איהר אויך זייט — זייט בארמעהרציג, נאט איזט מיין צייגע איך וויל
 ניקט דורך מיר זאל ואפיעל אונגליק געשעהן (צי נתן) מיין ענגעל, מיין
 רעטער דוא האסט מיין לעבען גערעטעט, רעטע אויך מיינע וועלע,
 ענטזאנע דעם ארמען מעדען דיינעם פאטער צוליעב, פערנעסע אן
 דער אונגליקליכע דאמיט פיעלע אנדערע זאלען גליקליך לעבען
 קענען, געהע אומארמע דיינע פירסטליכע ברויט וויא עס דייין פאטער
 פאן דיר פערלאנגט, אונד איך פערצייהע דיר.

נתן: פאר נאט ביסטו מיין! דא הייליגען טאדטען אין איהרען גרעכערן
 ווארען אונדערע צייגען! אונד נון וויל איך זעהן ווער דאך פאן מיר
 לעבענדיג ענטרייסען ווירד! זעלבסט דער שקלאונע האט זיין הייליגעס

רעכט! פאן גאט איזט דיא ליעבע אינד איך זאל נאך טיעפער זינקען?
היער פראבירע מאן ווא צו ענטרייסען (ציהט דען דענען) נור א'בער-
שטרעהקע פאן בלוט זאל דער וועג צו מיינער געליעבטען ברויט זיין!
הילנא: נתן איך שוועהרע ביא גאט — קיין חופה זאל מיין הויפט קרעהען.
קיין ברויטשלייער זאל מיינע הארע בעדעקען ווען איין טראפען בלוט
מיינעמוועגען פליעסען ווירד (Signal) איך הערע דיא פירסטליכע
ברויט קאמט איך וועל דיר זעלבסט אין איהרע ארמע פיהרען.
נתן: קינד וואס האסט דוא געטהאן.

(אויפטויט קאהר, בר הונא, מרתא).

קאהר: הא דאס איז ווא אליין.
הילנא: וואס ווילט איהר פאן מיר האבען יעצט, איך קען ניט מיט איהם
הייראטען, ניין! (II. Ritt.)

(פ א ר ה א נ ג.)

(ענדע דעם צווייטען אקטעס).

III. אקט.

(דאס זעלבע צימער וויא ביים שלום דעם צווייטען, אויפטויט בר הונא).

בר הונא: (אונטער קאליסען) אבער חלאה לאז מיר נישט לאנג ווארטען אויף
דיר (ערשיינט) אוינטערנעמען איינע זאכע אונ ווא ניכט גאנץ אויס-
פיהרען הייסט געווינדיגט געגען זיך אליין, אבער ניין גרויסער מר
זוטרא! דוא ביזט נאך מיט מיר ניכט פערטיג, מיין פלאן איז נאך ניט
פאלענדעט, איך פאנגע ערשט אן.

(אויפטויט חלאה).

חלאה: יעצט האב איך שוין צייט וואס ווילט איהר מיר זאגען.
בר הונא: חלאה! ווא איך האב געבטען צוגעזעהען דיא געמיינהייט פון דעם
פירסטען, האב איך מיט דעם ארימען מעדעל זעהר פיעל רחמנות
בעקומען, איך וואלט אונעקגעגעבען א האלב לעבען מיינס איך זאל
זי קענען גליקליך מאכען, זאל איך אזוי לעבען אונ געוונד זיין.
חלאה: צו וואס טויג עס אייך? ווא קאן נאר דאמאלס גליקליך זיין ווען
נתן וועט מיט איהם חתונה האבען.

בר הונא: אונ דערצו וועל איך איהר פעהעלעכען.
חלאה: איהר זענט געפירט א גאט! איהר קענט דעם הארצען א דעה זאגען
וועמען עס זאל ליעבען?

בר הונא: א גאט בין איך נישט, נאר א מיטעל האב איך דערצו זעהקט
דוא ווען איך בין געווען אין ירושלים האב איך געפונען אויף דיא
מוטער רחלים קבר דודאים.

חלאה: וואס הייסט דאס דודאים?

בר הונא: דודאים הייסען ליעבעס עפעלעך; נתן דארף באלד אהער
קומען ער זאל זיך מיט איהר אויף עוויג געזעגענען, לאז ווא איהם אריין
לענען פון דיא עפעלעך אין א גלאז מילך אדער וויין, וועט ער זי
אזוי ליעב בעקומען, אז ער וועט שיער פערברענט ווערען אונ וועט
מיט איהר חתונה האבען.

חלואה: איז דאס מאקע אזוי א טהייערע זאך טאמער וואלט איהר זיא
טאקע אליין געגעבען.

בר הונא: איך ווייס זיא האט צו דיר גרויס צוטרוען אונ פון דיר וועט
זיא זיין געמען.

חלואה: (אמארט) ער האט רעכט איך וועל טאקע א פאר עפעלעך בעהאלטען
פון מיין חלום וועגען עס קען נישט שאמען ער זאל מיך אויך אביסל
מערהר ליעב האבען (הייד) גיט איך וועל עט איהר געבען אויב עס איז
נאר אזוי וויא איהר זאגט.

בר הונא: (גיט וויא איהר) אבער דאס מוז שוין געשעהן ווייל פאלד קומט
נחן אהער!

חלואה: איך געה עס איהר שוין געבען פון א מצוה אנטלויפט חלואה
קיינמאל גיט (געהט אריין אונ קומט גלייך צוריק) עפעס זעהט עס דאך אויס
וויא פעפעלעך?

בר הונא: אזויא זעהען אויס דיא ליעבעס עפעלעך פערנעס גיט אז עפע-
לעך שטעהען אין דער תורה. (אב.)

חלואה: איך ווייס? עפעס גלייב איך זא-עפעס גלייב איך נישט: נאר אז
אונזער מוטער רחל האט דארין געגלייבט זאל איך גיט גלייבען: אונ
וועדער א מצוה אויך דיא מענער לאזען זיין פיינע מענשען וועלען
מיר נישט דארפן צו זיין קיין ליעבעס עפעלעך, אוי מענער, אוי
מענער. (II. Ritt.)

I.

זינגט: איך בין נישט פון דיא מיידעלעך
וואס זענען זעהר רייך
איך האב קיין שעהנע קליידעלעך
דערפאר בין איך נישט שוואך
איך קען א פאר פעטש געבען מען זאל זיך מכן זיין
איך שווער איך ביין מיין לעבען
אז איך בין א גליק פאר א מאן
נא וואס טויג איך א מיידעלע א דארע איין ערלע
מיט פערמענען א סך

אונ וואס עס פאסירט — מוזט איהר פערנוויקט
לויפען צום דאקטאר גלייך
אוי אוי מענער, מענער, אוי אוי מיין גיט אז מיט יענער
דערפאר ווייל זיא איז שטער — וועט איהר גליקליך זיין
מיט שעהנע שלאגט פפרות — ווייל איך ווייס אויך קלאהרם
אז איהר וועט האבען צרות — ווען זיא וועט
קיין געוונדע זיין.

II.

זאל מיך א מאן בעלידיגען — גענארט וואלט ער זיך גיט
אוי וואלט איך איהם שטייגען חלעבען איין מינוט אונ גוט
ער וואלט שוין פערזאגט א צעהנטען
מיך צו בעלידיגען נאר
געמאכט וואלט איך איהם פערענענטען
ער זאל מיך האבען צו געדענקען א יאהר
נא וואס טויג אויך דער יחוס צו אלדע רוחות
געדענקט איהר וועט האבען צרות
מיט ערלע שוואכע זיין מענען זיין רייכע
שלאגט מיט זיין פפרות
אוי אוי מענער מענער א. ז. ו.

III.

מיין חלום איז חלעבען נישט קיין נאר
מען האט איהם פיעל שידוכים גערעדט
אונ ער וויל גיט נאר דערפאר ווייל זיין
פלה מוז זיין פעט
נאר איך בין איהם געפעלען
נאך מיר איז ער פערברענט
א חפה וויל ער מיט מיר שטעלען — ווייל איך
האב א פאר פעטע הענד
נא וואס טויג איהם א חאלעריע — ער זוכט נאר א פרייה
אזוינע קען איהם ברענגען גליק
ער זאגט זיא מוז זיין שטארק — מיט א רויטען קארג

און פֿיסקעס פֿעט און דיק
אוי אוי מענער מענער א. ז. וו. (אב)
(אויפטריט נתן).

נתן: יא דער פֿלאן איז געפֿאסט איך מוס ויא אויף איינע קורצע צייט
וועקשיקען ביז איך מין פֿאטער מיט דער מוטער פֿערנעקט האבע
אונד דאן צוריק צו איהר, אה ויא קאמט (הילנא) אבער בלאס וויא
דער מארגען שטערן צפורה מיינע טהייערע ויא פֿריה אונד שאן וואך?
ווער האט דיר געוועקט?

הירנא: דא געדאנקען וועלכע מיר דען שלאף שטעהלען אבער ווארום
האסט דא גראד דען פֿריהמארגען געוועהלט אום פֿאן מיר אבשיעד
צו געהען. ווארום ניקט ליעבער דען אבער, דאמיט דא וואנע מין
שטערבען ניקט וועהן זאל.

נתן: דוא ביזט אין אירטהום מין טהייער קינד.
הילנא: נתן! וואצו מיר נאך מעהר פֿלאנען? געהעט אבשיעד פֿאן מיר אונד
געהע פֿארט — געהע אונד לאס מיר היער שטערבען.

נתן: נור אויף איינע קורצע צייט וועל איך דיר פֿערלאסען אונד ביז באלד
בייא דיר צוריק.

הירנא: יא אבער דיינע עלטערן ווערדען עס ניקט צוגעבען, ויא ונד רייד.
האבען געלד, מאכט, קאלטע הערצער, איך אבער האבע אויסער דיר
ניעמאנדען אויף דיעזער וועלט (וויינט).

נתן: צפורה דוא טהוסט מיר אונרעכט, בעוונע דיר.

הירנא: איך זאל מיר בעוונען? (אפארט) יא רעכט איך וויל עס טהון. נתן
דוא ווילסט דאס איך דיר אויף קורצע צייט פֿערלאסען זאל! גוט איך
ביז בערייט, זא וואלען צום אבשיעד טרינקען אויפֿס באלדיגע
וועדערנעהען.

נתן: דאס איזט שעהן, זא ערווארטע איך מיינע געליעבטע שפֿרעכען צו
הערען.

הילנא: דארט שטעהט איין קריג אונד בעבער, ביטע ברענגע עס הער.
נתן: (ער געהט ויא מאכט דא עפעלעך) היער מיינע טהייערע טרינקען וויר
אויפֿס באלדיגע וויעדערנעהען (ער גיסט) נון געליעבטע ווארום טרינקסטו
ניקט?

הילנא: מיר איזט דער דורשט פֿערנאנגען.
נתן: וועל איך אליין טרינקען, אויפֿס וואהל געליעבטע (וויל טרינקען).
הילנא: האלט איין! איך וואנע דיר דא וואהרהייט וועסטו דא עפעלעך
פֿון דא האב איך איינס אין דיינעם בעבער היינינגעלענט און וויר
שנעל דו וואלסט דאס געטרינקען וואלסטו דיר נישט מעהר געקענט
פֿון מיר צערשיידען.

נתן: (ערשטאקען) וואס האסטו געוואנט! זא ווייט האט דיר דיינע ליעבע
געטריעבען.

הילנא: ח ח ח ח ניין געליעבטער עס איזט קיין גיפט, בלאס איין ליעבעס
געטרינקען, ליעבעס געפעכעך וואס וואקסען אויף דער מוטער רחלם
קבר. דא ליעבע צו מיר וואלט דיר קיינע רוהע געגעבען, געטצט
אבער אז איך האב געהערט וויא אונגליקליך דיינע עלטערן לעבען,
וועל איך דיר פֿערנעהלפֿען דין ציעל צו עררייכען, היער געט דא
עפעלעך און לעג ויא אריין אין פֿאטערס וויין אדער מילך, וואנע
דאבייא דעם נאמען דיינע מוטער, אונד ער ווירד פֿאן ליעבע צו איהר
ערפֿילט ווערען, און שפֿטער אז איהר וועט אלע גליקליך ויין
עדאנערע דיר אן דער ארבע צפורה וועלכע בעט שטענדיג נאט
פֿיר דען רעטער איהרעם לעבענס.

נתן: וואס אויס דיינע האנד קאמט מוס בעצויבערענד ווירקען, מן ווי
ויכער צפורה זא וויא דא ליעבעס אפֿגעל פֿאטער אונד מוטער
פֿערנעהנען טרינקען איך וועלסט דען רעסט, אונד אויף פֿליענעל דער
ליעבע ווערדע איך צו דיר פֿליהען.

הילנא: האפֿע, געליעבטער, אונד טהונע עס.

נתן: איך שווערע עס בייא נאט (ביידע אב אין פֿערשיעדענע זייטען).

(אויפטריט בר הונא, 2 סאלדאטען)

הונא: שטיל קיין גערויש דאס פֿייגעלע קען נאך אונעקפֿליהען ווער עס
וועט זא האפען און צום פֿירסטען ברענגען לעבענדיג אדער טויט
בעקאמט 50 גאלדענע דינארע, איהר געהט רינגעלט ארום דאס הויז
און וויא איהר וועט זא טרעפען זאלט איהר זא זאנען אהער צו מיר
(סאלדאטען אב) זא לאנגע ויא לעבט קען בר הונא ניקט רוהיג לעבען,
נתן האב איך בעגעגענט פֿון דאנען ארויס געהן ויין געוויכט וואר

בלאם וויא דער טאדט וויינע אויגען האבען געברענט פון סם המות
וואס ויין געליעבטע האט איהם געגעבען נישט איהם בין איך שוין
פערמיג (Sturm).

הילנא: (אין קאליסען) לאסט מיך פרייא, הילפע, הילפע.

הונא: בראווא מיינע הינד יאגען ויא גוט ויא קומט מיר אין דיא האנט
אריין, בראווא. (הילנא לויפט אריין דערוועגט איהם).

הילנא: אויך היער איזט איינער גאט שיטצע מיך (ער לויפט איהר נאך ביו
ווא שפרינגט ארויס דורכן פענסטער).

פערנוואנדערונג

(וואלד מיט פעלען וואהנהיגעל צו בילדער ערשיינונג פארברייטעט.
אויפטריט הילנא).

הילנא: (לויפט אריין ערמידעט) אומזאנסט איך קאן נישט מעהר, היער מוז
איך בלייבען ווען אויך מיינע פערפאלגער מיך ערמארדען זאלען אונד
וואוהין קאן איך געטצט לויפען? איבעראל ערנווארטעט מיך דער
ויכערער טויט, היער ווערדע איך בלייבען ביז דיא ווילדע טהיערע
צו מיינעם לעבען איין ענדע מאכען ווערדען... אה איין גוטער געדאנק
הייער וואקסען גיפט בקעטער, איך וועל איינס געניעסען אונד איין
ענדע ווירד צו מיינעם ליידען ויין (רייסט אויס דיא בלעטער) קום אהער
דוא טהייערער ערלענער, אונד בעפרייע מיך פון מיינע ליידען (עסט)
אה איין ויסקער שלאף בעפאלט מיך, איך פיהל זא גוט זא ויסם
גאלדענע טריימע שוועבען אין מיינע געדאנקען.

(II. Ritt. Nr. 10).

זינגט: וואו ביזטו מיין לייעבער וואו ביסטו מיין פריינד,

איך לייעבע דיר פון טיעפען הערצען.

מיט דיר וויל איך טהיילען פרייד אונד אויך לייד.

נאר דוא אליין קענסט היילען מיינע שמערצען.

נאר צו דיר האב איך לוסט

נאר פון דיר איין בליק איז מיין גאנצעם גליק.

נא ווען דוא וועסט ויין מיין גליק אוי.

ווען איך גליקליך

קאם שנייד צו מיר קאם נאר איך ווארט אויף דיר

נא קאם שוין שנילער צו מיר שוין שנילער

וועט מיין שטערבען נישט ויין נאר אומזאנסט זאג מיר שוין שניל.

(נאך געזאנג ערשיינט דאס בילד פון רבן גמליאל).

פאטער קאמט קאמט צו אייערע טאכטער (פערשווינדעט) פאטער פער-

לאסע מיך ניכט, דאס האט מיך געשיקט גליקליך צו הייראטען אונ
וויא אוינגליקליך בין איך יעמאט (בילד מרתא אין דיא קליידער פון הילנא)
הא ויא ויא האט מייע קליידער גערויבט, מיין גליק מיין לעבען
מיין אלעם.

(דאס בילד פערשווינדעט ויא בלייבט שטילל ליעגען, אויפטויט חלם, חלאה).

חלם: וואס וואססטו חלאה צו מיין מינסטער קאפף וויא קלוג איך האב
אָנגענארט דעם גרויסען גולן, נאר איך האב מורא געהאט אז דא
מילכיג צינגעל וואלט נישט פארטרעהען דאס גאנצע שיסעלע
אָנגראקעקן.

חלאה: אזא נאר איז חלאה קיינמאל נישט געווען, איך האב גוט פערשטאנען
אז וויא ווען ויא צו האפען, דערפאר האב איך וויא געוואלט אז מען
האט ויא שוין געכאפט אונ געפיהרט אין געפונגניס.

חלם: נוא יעמאט וויא געפינט מען ויא ערגיץ ווער ווייסט צו האט מען
טאקן ויא נישט געכאפט (ז: 11-12).

חלאה: (זוכט ערבליקט ויא) וועה איז מיר חלם, מיר דאכט אז צופיהר ליגט
דא אה חלם ויא איז עס... ויא איז טוידט.

חלם: ווער האט ויא געקענט דערהרגענען? וועה איז מיר! גוואלד.
חלאה: שרייא נישט אזוי וועה נאר דיא בלעטער ויא האט ניד א ווא
פערניקטעט.

חלם: (בעטראכט דיא בלעטער) ניין חלאה דאס איז נישט קיין גיפט בלעטער
דאס איז שלאפבלעטער, מייע שאף האבען ויד אמאל אָנגעפאסעט
מיט דיא בלעטער ווען ויא אלע אנשלאפען וויא טוידט נאר איך
האב א מיטעל וויא אויפצואוועקען, געה אריבער דאס טייכעל אויף
יענער ווייט וואקסען בלומען ברענג אהער עטליכע אונ גיב איהר צו
שמעקען וועט ויא ויד באלד אויפחאפען.

חלאה: קום אויף מיט.
חלם: געה אליין האב נישט קיין מורא מיט קיין פערשלאפענע שפיעל איך
קיין ליעבע נישט, געה אליין.

חלאה: איך געה אבער באלד בין איך דא צוריק (אב).
חלם: איין אומגליק מיט דיא ווייבער אפילו מיטן מלאך המות האבען וויא
מורא דעם געליעבטען איבערצוקאנען אליין טאמער האפט ער איהם

אויס, אוי ווי שעהן ויא שלאפט נאר וויא א בת מלכה ווער ווייסט
ווער ויא איז אמאל געווען.

חלאה: (מיט בלומען) אט האסטו דיא בלומען (ניט איהר צו שמעקען). אהא ויא
וואכט אויף.

חלם: שטעה אויף צופיהר מיין הוהן האט שוין געקריעהט.
הירנא: (ערוואכט) וואו בין איך? פאטער דא ביזט נישט היער? דא קאמסט
ניכט דיינע טאכטער צו רעטען.

חלם: שווייג חלאה ויא רעדט פון א טאטען ויא האט א פנים געהאט אמאל
א טאטען אויף.

חלאה: חלם וואס דען פון א שטיין איז ויא געבוירען געווארען? אוי מיר
דאכט דאס אדערל קומט איהר צוריק.

הילנא: אה איהר ווענט עס? מייע איינציגע פריינדע אויף דער וועלט,
רעטעט מיך ברענגט מיך צוריק צו מייען פאטער ער ווירד איך
גוט בעלאהנען.

חלם: טהייערע צופיהר ווער פערלאנגט דען א לאהן, ואג אויז נאר ווער דו
ביזט אונ אויף דיא הענד וועל איך דיד צו דיין פאטער אהיים טראגען.
חלאה: האב נישט קיין מורא, אויז קענסט דא פערטרויען.

הילנא: דאס גרעסטע פערטרויען האב איך אימער צו איך געהאט נאר
ביז יעצט האב איך אליין נישט געוואקסט ווער איך בין, יעצט ערשט
איז מיר מיין ופרון צוריק געקאמען, נישט צופיהר איז מיין גאנצען -
איך הייס הילנא, דיא טאכטער פון ר' גמליאל הנשיא אויס ירושלים.

חלאה: וועה מיר ויא איז משוגע געווארען.
חלם: משוגענע וואגען א סך מאל מעהר דעם אמת וויא מיושב'ע.

הירנא: מייע פריינדע איך בין נישט משוגע, איך בין דיא אמת'ע פירסטין
הילנא וואס מען האט פון ירושלים געבראכט אבער שטענדיק האט
מען מיר מייע קליידער גערויבט, אונ דיא וואס געפינט ויד יעמאט
ביים פירסט אין פאלאסט איזט איין רויבפויגעל וואס שמיקט ויד
אין פרעמדע פערדערן.

חלאה: אוי חלם אפשר איז דאס טאקע אמת.
חלם: ואג וואס וואלען מיר פאר דיר טהענען, איך שפרינג אפילו פאר דיר
איז פיער.

חראה: און איך בין שוין איינמאל פאר דיר געלאפען אין וואסער.
הילנא: געהט צום פירסטען און רופט אויס. פירסט דוא ביזט בעטראגען!
ביידע: (שריען) פירסט דוא ביזט בעטראגען.
הירנא: הערר פירסט און דיינער ווייטע טהראנט איין געמיינעס ווייב דיא
וואהרע פירסטין איז בערויבט מען ווקט ויא צו ערמארדען אין איהרע
קליידער געשמוקט שטעהט געמאכט פאר דיר דיא פערברעכערין.
חלם: פירסט דוא ביזט בעטראגען! ניין פירסטין עס איז נישט גוט אזוי
דוא ביזט בעטראגען! ניין, פירסטין עס איז נישט גוט אזוי דוא ביזט
און אליין מיט געהן.
חראה: מיין חלם האט נאך קיינמאל אזא גלייך ווארט נישט געזאגט.
הירנא: ניין מיינע פריינדע איך קען און וועל אהין נישט געהן. דען מיין
הערץ מיינע לעבע געהער שוין איינען אנדערן דער מיר מיין לעבען
גערעטעט האט אונד דיעזען ערלען יונגלינג ווערדע איך פיר קיינען
פירסטענאדאן פערטוישען איך קאן דען יונגען פירסטען נישט מעהר
געהן. ווייט איך מיינען נתן ערבליקט האבע.
חרם: וועה איז מיר וואס רעדסט דוא? נתן איז דאך טאקע דער יונגער
פירסט מר ווטרא פון וועלכען מיר רעדען.
חראה: וואס'שע דוא ווייסט עס נישט?
הירנא: שפריכט איהר דיא וואהרהייט? נאט! בין איך ביים פערשטאנד?
חרם: איך זאל אזוי בשלום חתונה האבען מיט מיין חלאהין.
חראה: מיין חלם זאל מיר אזוי לעבען און געוונד ניין.
הילנא: וויא ווייט איז צום פירסטליכען שלאס אין מחנה?
חרם: 6. שעה נאנג.
חראה: 8 שעה לויפען — היינט דארף ניין דיא חתונה קומט אהין און
לאמיר וויא מאכען א שווארצע חפה.
הילנא: קאמט פיהרט מיר הין איך וועל אייך פירסטליך בעלאהנען
איך פיהלע נישט קראכט. קאמט צו מיינען פירסטען! (אלע אב).

ווער

פערטראגלונג.

(פארציכטער ביא מר ווטרא, אויפטריוט בר חונא).

בר חונא: מיין לעצטער שטייך וועט געטראפען ניין מיט דעם טאדט דעם
יונגען פירסטען ווירד אלעס געוויכערט ניין, מיינע טאכטער ווערדע
איך צוריק שיקען וויא ויא ביז נון וואר, אונד דאן בלייבע איך דער
איינציגער ערבע מיינעם ברודערס! ח ח ח ווער עס וויל איין נישט
שלאס בויען מוס צוערשט דאס אלטע אייגרייסען (מר ווטרא) וויא מיר
געגריסט מיין פירסטליכער ברודער גליק אונד זענען צום הייטיגען
פעסטע.
מר ווטרא: פריעדע צו דיר בר חונא, נתן איזט נאך נישט היער זאל ער זיך
נאך נישט לאס געריסען האבען פאן דער דירנע? איזט געזאגט ויא
פאס לאנדע צו פערציאנען?
בר חונא: ויא ווירד איבעראל געוויכט אונד וויר קענען רוהיג ניין דאס בינען
24 שטונדען ווירד ויא איבער דיא גרענצע ניין.
מר ווטרא: איזט דיא פירסטין הילנא שאן צור האכצייט בערייט?
בר חונא: בערייט יעדען אויגענבליק אבער וויר מוסען נאך ווארטען
פילייכט קאמט גאר נתן נישט — ווער ווייסט וואס נאך פארקאמען קאן.
מר ווטרא: האסט רעכט פארזוכט איזט דיא מוטער דער ווייזהייט.
בר חונא: (קוקט ארויס) מיין נאט ער קאמט! האט מיין גיפט איהם נישט
געטעטעט? איזט מיין פלאן מיסלונגען? אה איך ציטערע פאר דיעזען
טאג, (צו מר ווטרא) איך וועהע דער יונגער פירסט קאמט, ער האט אנגע
איהם מיט עהרע, וויא עס פאסט פיר איינען פרינץ פאן בית דוד.
מר ווטרא: (רופט) מיין נאנצער האף זאל ערשיינען דעם פרינצען צו
בעגריסען. (II. Ritt. Nr. 12)
(אויפטריוט קאהר מענער דאמען)
קאהר: וינגט וישע אלע פרייליך
גליק אויף לאנגע יאהר
מיט געזאנג און שעהנע טענצע
זאל עס ניין אהן א שיעור

דאס וויינישען אלע דיר
שרייט אלע ווינואט.

(אויפטריט נתן)

נתן: עקרוינדיגער פאטער אונד וו. געסטע איך דאנקע אייך הערצליך
פיר דיא גראסע עהרע דיא מיר צוגעטהיילט וואוירדע.
מר זוטרא: מיין ליעבער פירסטענאדן עס ווערע מיר געהער אנגענעהם
דוא ואלסט אן מייער רעכטען נייטע פלאטין געהמען.
נתן: ענטשולדיגע מיר פירסטליכער פאטער איך בין נישט געוועהנט אן
דיינער רעכטען מיך צו געמאכען ביז דיא מוטער נישט פריהער וואס.
מר זוטרא: ברענגט וויין אהער! וויין אונד איינען אנדערען פאן דען
יונגען פירסטען דען דיענער אן מייער נייטע שיינט איהם נישט
בעקוועהם גענוג — אלא געפאלט דיר היער דער פלאטין?
נתן: ווען עס דער פאטער וויינישט דאך ערלויבע מיר פיר מייע מוטער
דאס ווארט צו ערגרייפען.

מר זוטרא: געמאך — בר הונא געה מיט דען געסטע דיא פירסטליכע
ברויט צו גראטולירען אונד ווא צור טרויאונג צו בעגלייטען.
בר הונא: פירסטליכער ברודער מיין ראטה איזט איהן קאלטבלוטונג צו
בעהאנדלען. (בר הונא, קאהר אב)

מר זוטרא: האסט פערנעקען וואס וויר געסטערן אפגעמאכט האבען.
איך פערבייטע דיר דיענען נאמען איז מייער געגענווארט צו גענען.
ווא איזט דיינע מוטער אפער נישט מיין ווייב.
נתן: פערבייטע מיר ליעבער צו אטהמען דען ווא לאנגע איך לעבע מוס
איך געדענקען אונד עהרען דיא יעניגע דיא מיר מיין לעבען נאב.
איך פערלאנגע מייע מוטער ואל היער ערשיינען!

מר זוטרא: זיין נישט איבער דיענע שוועלע ואל ווא קאמען! וויין! וויין
נישט מיר, דעם ריש גלותא ואל מען וואגען צו וויעדערשפרעכען?
וויין, וויין וויל איך דיענער.

נתן: ואל איך דען פאטער בעדיינען?

מר זוטרא: מייענט וועגען (נישט איהם וויין) נאך איינען טרינק וויין. (נתן גיסט אן וויין
לעגט אריין איין עפעלע, אפארט) נאטאים הימטל, לאס דאס וואונדער ווירקען דען
יעדע אנדערע האפטונג ווא צו פערנעקען איזט היען, פיעלייכט ווירד דיענעם

העלפען. פאטער מר ווטרא מוטער בת שיע, עס ואל אייך וויין צו
רפואה. (גיסט איהם)

מר זוטרא: נתן איך שווערע דיר בייא דיענען וויין ווען דוא מיך נאך
איינמאל ערצירנסט ווא עס דיר וויין לעבען קאסטען! אויפס וואהל!
(טרינקט) וואס איזט דאס?

נתן: פאטער וויא רויג עס איזט קיין נישט.
מר זוטרא: עס ברענט מיך ... הילפע ... הילפע ...
נתן: געם פאטער געם מיין לעבען צום פפאנד עס איזט קיין נישט.
מר זוטרא: עס ברענט ... הילפע ... הילפע ...

(אויפטריט בר הונא, קאהר)

אלע: וואס איזט געשעהען?
מר זוטרא: איך בין פערניכטעט פאן דער האנד ... פאן דיענען דא ...
שמיעדט איהם אין קעטען ... לאסט מייען טאדט ... נישט ...
אונגעשטראכט ... וועה איך ... שטערבע ... בר הונא מיין ...
ברודער דוא ... ביזט מיין איינציגער ... ערבע געהמע ראכע ...
פיר דיינען ... ברודער. (פאלט)

נתן: זיין זיין עס איזט אונגעגלייך! דאס האבע איך אויס איהרער האנד
עמפפאנגען עס קאן קיין נישט וויין, לאז מיך מייען פאטער דיא
וואהרהייט וואגען, פאטער נור איין ווארט (שיטעלט איהם) אה ער איזט
טאדט אונד איך זיין מערדער, שליעסט מיך אין קעטען, רייסט
שטיקער פאן מייעם לייבע אונד ווירפט עס דען ווילדען בעסטען
צור נאחרונג, (וויינט) אונד דוא מיין ענגעל מיין אלעם, דוא האסט ווא
וואס געוואגט מיך צום פאטער מערדער צו מאכען? אה זיין זיין עס
קאן נישט וויין, מיין פאטער לעבט — איך טריימע בלאז ווא שווער ...
אונד דאך — היער דיא לייבע אונד איך דער מערדער, צערברעכט
מייע גליעדער, יעדעם ביין מיר צערשמעטערט! איך בין דעם
טייפעל איבערגעבען, אה פלוך מייען נאמען! איך בין איין פאטער
מערדער, איין פאטער מערדער. (פאלט איבער דיא לייכע צוואטען)

(פארהאנג)

(ענדע דעם דריטען אקטעס.)

בר קפרא: ח ח ח הוא געמיינע שלאונגע! דוא מיינסט אז בר קפרא האט שוין גאר קיין שכל נישט? דוא מיינסט איך האב נישט געוואוסט אז דוא האלסט מיך פאר א שמוציג ווערקצייג און באלד וועסט דוא ווכען מיך אליין צו ערמארדען? איך האב אבער בעסער געטהון, איך בין אנעק קיין ירושלים און האב היילנאם פאטער ר' נחליאל הנשיא אהער געבראכט, און דאס איז דער געהיימע דאקטאר... מען קומט! מען דארף מיך יעמאט ניכט זעהען. (אב)

(אויפטריט מר זוטרא, בת ישיע)

מר זוטרא: איך ווייס דיינען לעמטאמען ווילע, אבער איך קאן דיר נישט העלפען, דיין זאכן איזט אין דיא הענדע דער סטודירן.

בת שיע: גוט, דיא נאטור איזט אין דיר שטום, דאס פאטער הערן שווייגט, זא רעדעט דיא מוטער, איך פערלאנגע בייא דיר מיינען זאהן צוריק.

מר זוטרא : איך האבע בערייטט געוואלט זיין ואהן איזט אין דען הענדען דער פנהדריין.

בת שיע: גיב מיר מיינען זאָהן צוריק אונד איך ווערדע מיט איהם פון לאנד צו לאנד אלס בעטלערין ציהען.

מר זוטרא : איין זאָהן פֿאַן בית דוד געהט ניקט בעטלען.

בת שיע : מר זומרא איך פערלאנגע פאן דיר מיינען זאכן צוריק זאגסט
ווערדען דיא שטיינער דער שמראסען שרייען איהר נייט מערדער
פאן בית דוד, ער איזט דיין זאכן זאגט נויא מיינער, דיין ברויטער
איזט איין שופט אונד דוא ניקט בעסער פאן איהם נוען דוא איהם
גלייבסט! איך בין צו ענדע! מיין זאכן ווירד אהנע ויינע מוסער ניקט
שטערבען.

הילנא: (פין דרייטען) **לאָסט מיר היינין, לאָסט מיר היינין.**

מר זוטרא : וואס אינט הייטע בייא מ'ינע מ'היר, אינט קיינע וואכע דרויסען?
(אויפטויט היילנא)

(אויפטרייט דײַלנא)

הילנא: גענדיגער פירסט, איהר מוזט מיך הערען, אייער זאגן איז
אונשוואדיג, איך בין איינע.

מר זוטרא : אָה דאס איזט וויינע געלעבסטע פּעמלערין אונד זיא וואנט
פאר מיר אלס צייגע צו ערשיינען?

בת שיע: איך האפע ווא ווירד דיא וואהרהייט רעדען הערע ווא אן.

4

IV. אֶחָד.

(פֶּאָרזאַל בײַא מר זוטרא, אויפטרײַט בר הונא, בר קפרא)

בר הונא: בר קפרא איך שרעק מיך ביז צום טוירט, וויר זינד
בר קפרא: ביידע פערלארען, וואס פאר א רוח האט אנגעטראגען דעם
ארץ ישראל דאקטאר ער זאל איהם פון טויט לעפענדיג מאכען?
בר הונא: דאס איז נאך נישט אלעס, איך האב מורא אז דער דאקטאר
זאל מייע טאבלעט נישט ערקענען אז ווא איז נישט דא פירסטין
הילנא פון ירושלים.

בר קפרא: אָבער ווער וואָל דער דאָקטאָר זיין? איהר קענט איהם נישט?
בר הונא: זיין איך נישט! נעמאנד האט איהם געזעהען, ווען ער געהט
אריין צום פֿירסטען געהט ער אריין פון קאפּף ביז צו פֿיעסען פֿערהילט
איך זאג דיר פֿר קפּרא אז נאר גאט אליין האלט מיט מיר מלחמה דען
פון אזא געפֿעהרליכען גיפּט גאך אויף צו קומען אונ געוונד צו ווערען
אין ווירקליך אַ נס.

בר קפרא: אינ וואס הערט מען מיט נחן ער איזט שאן פאם קערקער
בעפרייט?

בר הונא: ניין פארלייפיג האט ער זיך פיר דאס אטענטאט צו פער-
טהיידענען.

בר קפרא: ויִיָּסַט עַר שׁוֹיֵן אִז וַיֵּין פֶּאָטער לָעָבֶט?

בר הונא: יא, דאך איז ער געווען פערטער, וואס ווילט געלעבט האט
איהם דאס גיפט געגעבן איינען פאטער צו פערניכטען דאס האפע
איך זאל ווירקען ער זאל אין איהר פערנעסען אונד מיינע מאכטער
הייראטען.

בר קפרא: וְעֵדֶר רַעְבָּתָא מִיּוֹן רַאשָׁה אִיזְט אִידֶר וְאַלְט צו אִיהֶם אֵין גַּעַפְעֵנוּנִים גַּעֲזֵהוּ, אֹנֵד וְוֶערְדֵעֵן דֶּעם פֿערְדֶנאכט אֵין אִיהֶם נאך גַרַעסער מאַכֶען.

בר הונא: האסמ רעכט איך געה שוין, דוא בלייבע היער אונד געה צו
ערפארדען ווער דער דאקטאר אינט, אבער מיט שבל. (אב)

הילנא: היער איזט דער סם, איך אליין האבע עס איהם געגעבען אים
וויינען פאטער אין וויין היינץ צו לעגען דאמיט ער וויל מיט וויינע
מוטער פערנעהענע, איך וואר אבער גענארט, דאך בין איך דיא
שוולדיגע ניקט אייער זאכן.

בת שיע: נאט דוא ביזט גערעכט, מיין זאכן איזט גערעכטפערטיגט.

מר זוטרא: מאן בריינגע דען וויינען פירסטען היערדער.

הירנא: דיא ליעבעס עפעלעך ווארען בעשטימט איך זאל זיא איהם געבען
ער זאל מיך ליעבען, וויא איך האב געהערט וויא אונגליקליך וויינע
עלטערן לעבען האב איך עס איהם אונזעק געגעבען אונד איך בין
אונזעק מיט דעם טאדט אין הערצען.

בת שיע: אונד וואס האט דיר היערדער צוריק געבראכט?

הירנא: גאנץ וואס אנדערס אונד היער האב איך ערסט פאן גיפט ערפאהרען.

מר זוטרא: פון וועם האסט דוא דאס גיפט ערהאלטען?

הירנא: דאס וועט איהר איין אנדערס מאל ערפאהרען.

(אויפטויט נתן פון 2 סאלדאטען געפיהרט.)

הירנא: איך וויא בלאס ער אויסוועהט, ער איין קעטען - מיין רעטער.

מר זוטרא: נתן! קענסט דוא דיעזעס מעדעקען?

נתן: איך האבע זיא אמאל געקענט, יעצט ניקט מעהר.

הירנא: (געהט צו איהם) נתן! מיין נתן!

נתן: וועק פאן מיר, היטע דיר שעהנע שלאנגע דאס איך דיר ניקט אונטער
מיינען פיסען צוטערעטע.

מר זוטרא: בערייגסט דוא דאס גיפט אויס איהרעהאנד עמפפאנגען צוהאבען!

נתן: וואהער ווייטסט איהר דאס דאס גיפט אויס איהר האנד קאמט.

הירנא: איך אליין האבע דיא וואהרהייט געוואגט.

נתן: דיא וואהרהייט? איזט דאס דיא וואהרהייט? ווארום האסט דוא ניקט
ליעבער מיר דיא ליעבעס אפפעל געגעבען ווארום האסט דוא
מיד בעטראנגען!

בת שיע: פאטער דוא הערסט! ער וואר בעטראנגען.

הירנא: איך וואר איינע בעטראנגענע בעטריגערין אויך מיד האט איין
אנדערער בעטראנגען.

נתן: איזט עס וואהר? אויך דוא ווארסט בעטראנגען, ווא האסט אויך אן
דיא וואהרהייט געגלויבט, דאס עס ליעבעס עפפעל זינד.

הירנא: קאנסטעסט דוא אנדערש גלויבען.

מר זוטרא: קורץ איין ענדע! נתן! דיר שענקע איך דיין לעבען דוא ביזט
ברייא, אונד דיעזעס מעדעקען פיהרט אין קערקער.

נתן: ניין פאטער דוא רויבסט מיר אלעס וואס לעבען הייסט, ביז איך
ניקט מינע מוטער אין עהרע אונד דיעזעס מעדעקען גליקליך ועהע
ווייל איך פאן קיינעם לעבען ווייסען.

מר זוטרא: אלעס קאן איך דיר פיעלייקט נאכגעבען נור ווען דוא דיא
פירסטענטאכטער פאן ר' גמליאל הנשיא הייראטען ווירסט וויא עס
פאסט פיר איינען פירסטען פאן בית דוד.

הירנא: יא נא נתן בערשפערעכע עס דיינען פאטער מוטער צווייגט איהם
ער זאל דאצו אמן זאגען.

נתן: מעדעקען ביזט דוא וואהנזינג! ניין! ניקט אום דיא נאנצע וועלט קיינע
מאכט קאן מיד פאן דיר שיינען נא וואהר וויא איך איין זאכן פאן בית
דוד בין.

הירנא: ניין דוא זאלסט אונד מונט הייראטען דיא טאכטער פון ר' גמליאל
הנשיא אונד דיא בין איך אליין! נא איך בין הילנא, דיא טאכטער פאן
ר' גמליאל הנשיא אויס ירושלים.

אלעס: איזט דאס מעגליך?

מר זוטרא: וואמיט קאנסט דוא עס בען יינען מעדעקען?

הירנא: היער שטעהען 2 מענשען וועלכע אלעס ערקלעהרען קענען, חלם
חלאה! קאמט העריין!

(אויפטויט חלם חלאה.)

ביידע: פירסט דוא ביזט בעטראנגען! זיא איזט דיא אמתע פירסטין הילנא?
מר זוטרא: אונד ווער איזט דיא פירסטין הילנא וועלכע וויל אין מינעם
הויזע בעפרינדעט?

חרם: אויך נישט קיין פרעמדע - טאדע פון אייער אייגענע משפחה.

חלאה: חלם רעד וויא א מענש זאג ארויס - זיא איז אייער ברודער'ס
טאכטער!

מר זוטרא: איז דאס מעגליך? וואהער ווייטסט איהר דאס?

חרם: דא איין דרויסען איז דא א מענש וואס ווייסט נאך מעהר.

חלאה: וואסווע פיסט דוא א חלם - אונד לאסט איהם שטעהן אין דרויסען.
הא בר קפרא! קום העריין!

(אויפטריוט בר קפרא).

מר זוטרא: ער איז היער דיענער מאן אין מיינעם הויזע — וואס מוס איך זעהען?

בר קפרא: ערלער פירסט אויף בעפעהל פאן בר הונא האב איך געלאזט אויס הרגענען אלע וואס האבען דיא פרינצעסין פון ירושלים בעגלייטעמ, דאן האב איך געהאלפן ויין טאכטער אלס פירסטין פערקליידען און זיא אין דיין הויז ברענגען.

מר זוטרא: דוא ואנסט איינע ליענע! דוא האסעסט מיינען ברודער ווייל ער דיך בייא מיר פערראטען האט — אונד דען זענעלרינג וועלכען דיא פירסטין דיר צו בעוואהרען גאב.

בר קפרא: פירסט איך שוועהרע דאס איך דען זענעלרינג גיע געזעהען האבע.

מר זוטרא: אונד דער בריעף אן דיא פירסטין וואר ניקט אויס דיינער האנד?

בר קפרא: בר הונא זעלבסט האט דען בריעף געשריעבען אונד איינען רינג הייזן געלעגט.

מר זוטרא: וויא קאנסט דוא דאס בעווייזען?

חרם: בעט מייין חלאהין וועט זיא אייך בעסערעס דערצעהלען, נוא חלאה וואס שווייגסט דוא?

חלאה: איך ווייס אז בר הונא האט מיר געגעבען א בייטעלע מיט 30 עפעלעך און האט מיר געזאגט, אז עס איז ליעבעס עפעלעך פון דער מוסער רחלים קבר, איך זאל וויא איהר געבען זיא זאל וויא נתנן געבען, און נתן האט וויא אייך געגעבען און האט אייך מיט וויא פערסמ'ט.

חרם: און דער ד'ר פון ירושלים האט אייך מחיה מתים געזעהן.

בר קפרא: און דער ד'ר פון ירושלים איז קיין אנדערער וויא ר' גמליאל הנשיא אליין.

הילנא: מייין פאטער היער! אה נאט דיין חסד איז זעהר גראס.

ארע: רבן גמליאל היער?!

בר קפרא: איך האב געוואלט תשובה טהון אויף מיינע וינד בין איך קיין ירושלים געלאפען און איהם אהער געבראכט.

בת שיע: אה טויענד דאנק, דער ערלע מענש האט דיר דיי לעבען גערעטעט.

מר זוטרא: זא... אלוא גוט געהט אלע יעצט וועק, דוא נתן קליידע דיך

צור האכצייט (צו הילנא) אונד דוא מייין קינד אלס פערזישע זענערין, אונד אויף מיינעם פערלאנג זאלט איהר היער ערשיינען, איך וויל יעצט מיינעם ברודער מיט וינע טאכטער איינע קאמערדע שפיעלען.

חרם: חלאה! קומט אהער פון דיא צרות וועלען מיר נאך האבען נחת. (אלע אב).

מר זוטרא: שטיל וויא אין איינעם טאדטען הויז איזט יעצט אין מיינעם הויזע, אבער אין מיינער ברוסט דאנערט עס מיט פערצווייפלונג אונד געוויסענסביסע, אומזאנסט האבע איך מיינע גוטע פרוי זאערניערדיקט, דיעזע בלינדע אייפעררוקט איזט מיר נאך איין צוריקגעבליבענער שרעק אויס דער צייט דער פערזישען קאמוניע, איך זעלבסט האבע שאנדע איבער בית דוד געבראכט יעצט מוס איך אבער אלעס וועדער גוט מאכען (ריעפט הינאויס) זאגט מיינען ברודער איך וויל דאס האב-צייטספעסט מיינעם זאהנעם זאל בעניגען... גוט! איך וויל נון זעהן וויא ווייט ויין פערברעכען געהן קאן. (אב).

פערוואנדלונג.

(קעניגליכער זאל רעכטס איין טראהן, אויפטריוט קאהר, מר זוטרא, בר הונא, מרתא, נתן, בת שיע, חלם, חלאה, איינער אלס מוויקער שערצט).

(II. Ritt. Nr. 13).

ארע: מיט אונזער שפיעלען און מיט אונזער וינגען מאכען מיר פיעל געלד אונזערע נעמען הערט מען קלינגען אין דער גאנצער וועלט מיר שפיעלען טאקע זעהר שעהן א מחיה עס איז זיעס אזוי וויא מיר בלייבען שטעהען שרייען אלע בראווא בים.

I.

חלאה: ווען אדם הראשון האט אין גן עדן געפינען דארט ויין קלופה האב איך מיט מייין פיעדעל ביידען געפיהרט צו דער חפה מיט אונזער שפיעלען א. ז. וו.

II.

ווען פרעה האט פון דער דריטער מכה
געליטען און ויך געמוזט קראצען
האב איך געמוזט שטעהן לעבן איהם טאקע
און צימקען אויף מינע טאצען
מיט אונזער שפיעלען א. ו. וו.

ארע:

III.

ווען יונה הנביא איז געוועסען אויבען אן
אין פיש דריי טעג בעהאלטען
האב איך איהם דארט מיט מיין טראמבאקן
דיא גאנצע צייט אונטער האלטען
מיט אונזער שפיעלען א. ו. וו. (טאנץ).

ארע:

מר זוטרא: עס ואל ערשיינען דיא פערזישע זענגערין
(אויפטריט היילא אלס פערזישע זענגערין). (II. Ritt Nr. 14).

הירנא: אד דער מענש איז געשטעלט
ער ווארנט נאר פאר ויך אליין
מען לעבט אהן צאהל אין ווארען פיעל
קיון גליקליכען קען מען היינט נישט זעהען
אד מיין הערץ איזט פאר שטערן
איך ווייס נישט - וואס ער וויר
וואו איך שטעה - און וואו איך געה
זעה איך נאר אז איך בין אזוי וויא דול
מינע האפנונג איז פון מיר אנוועק גאנץ ווייט
און איך ווארט און ווארט און עס קומט נאך נישט דיא צייט
ווען וועט מידען מינע לידען
געניעסען ווא איך נאך פרייד און גליק
אד מיין הערץ איז פאל שטערן.... (ביז וויא דול)
אה אה אה

מינע האפנונג איז פון מיר אנוועק גאנץ ווייט
און איך ווארט און ווארט ביז אין א צייט
ליידען ליידען בין איך בערייט
קומען וועט דאך אויף מיר א הילף
און צו מינע ליידען געהמען וועט א סוף
יא יא יא

מיין הערץ וואנט מיר אצונד - פיעל פריידע שטעהט מיר נאך פאר
הילפע וועט קומען געשווינד - איך וועל נאך וויסען פון א לעבען

גליקליך וועל איך נאך אמאל ווין
מינע האפנונג (ביז פרייד און גליק)
אד מיין הערץ (ביז וויא דול)
אה אה (קארעניץ)

דיענער: ערלער פירסט דער דיר פון ירושלים ווארט אים פארואלע.
מר זוטרא: ער איז מיר ווילקאמען, ער ואל מיין לעבסטער גאסט ווין.
(געהט אקעגען). (אויפטריט רבן גמליאל פעהילט).

מיין ערלער דיר, וויא מיר 1000 מאל ווילקאמען איך האבע דיר דיא
עהרע פארצושטעלען דיא ערלע ברויט מינעם וואהנעם - פירסטין
הירנא - דיא טאכטער פאן רבן גמליאל הנשיא אויס ירושלים.
בר הונא: (אפארט) דיענע עהנליכקייט, איך מוס מיר פערליענען (וויל געהן).
חלם חלילה לאזען איהם נישט).

הירנא: וועה מיין פאטער איזט היער אונד איך מוס שווייגען.
בת שיע: נון דיר ווארום שטעהען ויא זא ערנסט! ווארום גראטולירען
יא נישט מינע צוקונפטע שווייגען טאכטער - דיא ערלע פירסטין היילא.
רבן גמליאל: מינע הערען איך בין דער הויזאדעס פון רבן גמליאל
הנשיא אין ירושלים אינד קענע דיא יונגע פירסטין היילא זעהר גוט
אליין איהרע ברויט איזט מיר אונגעקאנט, דיא קליידער וינד צוואר
דיא איהריגע אבער דאס געזיכט - דיא געשטאלט נישט.

בר הינא: דאס הייסט איינע אונפערשעמחייט! איך אליין האבע ויא אויס
דער האנד פאן רבן גמליאל הנשיא עמפאנגען! אונד ווען ויא וואלען
עס בעסער וויסען דאס עס נישט ויינע טאכטער איזט דאן מוס איך
בעשטעהען דאס רבן גמליאל איין געמינער בעטריגער איזט אונד
ער האט מיר מיט איינער אנדערע שטאט איהר בעטראגען!

רבן גמליאל: עלענדער שופט! (ענטבלעסט ויך) היער שטעהט רבן גמליאל!
אויס מינער האנד האסט דוא מינע טאכטער עמפאנגען, וואנע וואו
האסט דוא ויא פערפיהרט? איך פערלאנגע פאן דיר מיין קינד -
אדער דיין לעבען.

מר זוטרא: אלזא היער אים הוינע בעפידעט ויך דיא טאכטער פון רבן
גמליאל און איך וויל דאס דער פאטער זעלבסט ואל ויינע טאכטער
צווישען דיא דאמען ערקענען.

רבן גמליאל: (זוכט און ערקענט) טאכטער מינע דוא לעבסט, גאט ויא דאנק.
הירנא: פאטער! (אומארמונג).

בר הונא: איך בין פערלארען. (לאזט זיך געהן, חלם האלט איהם).
חרם: ווארט אויס, האב צייט!

נתן: ווארום זאגטו איר אקען ליעבער אנקעל! עס מאכט זיך זעהר אפט.
 דאס איין מענטש איין אירטהום האט. אבער עס קען זאגן אלעס
 נומ ווערדען ווען דער אנקעל וויל זיינען פעהלער פערבעסערן אונד
 אונזערע ליעבע צוריק געווינען, זאגט ער היער דיא ליעבעס עפעלעך
 צו געניסען דאן ווערדען וויר איינע רעכט לוסטיגע האכצייט פיערן.

בר הונא: הא? (וויל מיט זיין דעגען צו מר ווטרא, מען האלט איהם)
מר ווטרא: לעגט ביידען, פאטער אונד טאכטער קעמען אן אונד בע-
 גלייטעט זאגן אין קערקער ווא זאגט דאס אונד הייל דער סנהדרין
 ערווארטען זאלען. (געשיעהט)

חרם: לאזט דארט גריסען מיין עלטער באבע, פיעריגע מלאכים מיט
 געענענע צינגען זאלען אייך אקעגען קומען. (מען פיהרט ביידע אב)

מר ווטרא: נון מיינע פריינדע הערעט מיך אן: הייטע איזט בייא מיר איין
 צווייפאכעס האכצייטספעסט, צוערסט פיערע איך מיט מיינער קעפען
 פירסטין בת שיע מיינע וילבערנע האכצייט: דאן מיי זאגן — מיין
 עהרליכער זאגן מיט דער וואהרען פירסטין היילא!

חרם: אונ איך מיט חלאהין וועט זיין א 3-גורענדיגעס האכצייטספעסט.

איינער: עס לעבע אונזער פירסט מר ווטרא (אלע האד)

עס לעבע דאס יונגע פירסטליכע פאר (האד)

עס לעבע דער שטאם בית דוד (האד)

(II. Ritt. Nr 15.)

עס איזט דער שטאם פון בית דוד

דוא מוסט הייראטען איהם

נוא זאג ארויס דיין לעצטען בעשלוס וואס דוא ווילסט

הייראטען מוסט דוא איהם דאס פארדערן מיר

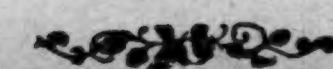
נוא זאג שוין שנעל ארויס

נוא זאג שוין שנעלער, שנעלער, דוא מוזט.

דוא מוזט, זאג הייראטען איהם.

(פ א ר א נ ג.)

ענדע.

אין מיינער בוכהאנדלונג זינד פאררעכטע דיעזע טהעאטער טעקסטע
 א 60 העללער.

אסתרקע; אריאל אקוסטו; אשה רעה; בית דוד; בלימעלע אדער דיא פערלע
 פאן ווארשויוא; בוסתנאי; בר ככבא; דיא באבע מיט דעם אייניקעל; דיא
 ביידען קונע לעמעל; ראקטאר אלמעסאדע; דוד אין דער וויסטע; דוד'ס פידעלע;
 הערצעלע מיוחס; יוליוס צעזאר; דער יודישער פריץ; דיא כשוף מאכערין;
 לא תחמוד; מאמאן דער געלד-גאט אדער קורח'ס אוצרות; מכירת יוסף (2)
 טהיילע; מליץ יושר ר' יאזעלמאן; משיח'ס צייטען; סערקעלע אדער דיא פאלשע
 יאהרצייט; עקרת יצחק; קאקעמען דאמען; קבצנזאהן אונד הונגערמאן; קעניג
 אחשורוש; דער רעוויזאר; שולמית; ישיבאווקא; דיא שפאנישע אינקוויזיציאן.

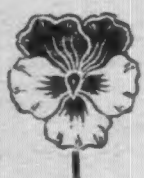
K. h.						דיא טאקסע (אבראמאוויטץ)
1.—	.	.	.	.	.	דער פרייוו (אבראמאוויטץ)
1.—	.	.	.	.	.	קעניג הורדוס (דר. לאנדויא)
1.—	.	.	.	.	.	שמענדיג מיט דיא כלה
—30	.	.	.	.	.	דיא יודען
—30	.	.	.	.	.	עתליהו אדער די קרענונג פון קעניג יואש
—40	.	.	.	.	.	

דעמנעכסט ערשיינען דיעזע טעקסטע:

בריינדל קאזאק; נייע-בע נייע-מע-ניע-קוקעריקו; דארף אדער דער מיליאנער אלם
 בעטלער; דאס בעריהמטע היסטארישע ווערק „חרם דרבינו גרשם“.

Benjamin Munk, Buchhandlung in Lemberg, Kasimirgasse Nr.16.

DER
**STAMM
DAWID'S**

Historische Operette in 4 Akten

von

M. HOROWITZ

Musik von Perlmutter.

PODGÓRZE, 1904.

Druck von S. L. Deutscher.

Verlag von Benj. Munk, Lemberg.